...ИТЭЙГЭЭР
...ГЭСХЭХЭ

...нуудай партийна болон ажалшадай экономи... жэлэй дүүрэхэ саг ойртобо. Хүдөө нюта... организацинууд түгэсхэлэй хэшээлнүүдые ... үнгэргэжэ, мүнөө һуралсалайнгаа дүнгүүдые ... Ушар иимэһээ үзэл сурталай-политическэ ... харюусалгатай үеын хүрэжэ ерээд байһа... Юуб гэхэдэ, байгша ондо коммунистнууд ...бэшэ хүнүүдэй политическэ ба экономиче... эмхидхэгдээб, хүн бүхэнэй өөрынь ажал ...гүлөөтэй байгааб, шэнэ, һонин ямар дүй ...ооб, пропагандистнуудай мэргэжэл шадабари ... партийна комитедүүд һуралсалай асуудал... эмхидхэдэг байгааб гэхэ мэтэ олон тоото асуу... бүхы талаһаань шэнжэлхэ ёһотой болоно ха ...шэнжэлэл хэһэнэй удаа саашанхи зорилгонуу... организаци бүхэн тодорхойлхо ушартай.

...гай июниин (1983 он) Пленумэй болоһонһоо ... саг үнгэрөө. Тиимэһээ тус Пленумэй ба... «Партиин үзэл сурталай, ниитэ-политическэ ... шухала асуудалнууд» гэһэн түүхэтэ тогтоо... дүүргэгдэжэ байһанай түрүүшын дүнгүүд сог... ...оно гээшэ.

...I съездын болон ЦК-гай июниин Пленумэй ...ые бэелүүлэн, манай республикын партийна ... политическэ ба экономическа һуралсалые ... аша нүлөөень дээшэлүүлхэ талаар бага бэшэ ...һан, тодорхой хэмжээнүүдые бодото дээрэнь ... юм. Тиигэжэ мүнөө жэлдэ партийна, ком... ...ическэ гэгээрэлэй болон экономическа һурал... ...ргуулинуудта 160 мянганһаа дээшэ хүн һу... КПСС-эй дотоодын ба гадаадын политикын ...уудалнууд», «КПСС-эй түүхэтэ дүй дүршэл», ...льна политика» гэһэн курсануудые шудалдаг ... тоо, урдахи һуралсалай жэлдэ орходоо, 1,5 ...һон байха юм. Экономическа асуудалнуудые, ...үрүү онол арганууды шудалдаг һурагшадай ...он болоһон байха юм.

...ая партийна болон олониитын политическэ ...6 полит-һургуули, теоретическэ болон мето... семинар болон партийно-ажахын эдэбхитэдэй ...үдэлжэ гараа. Мүн 2280 экономическа һур... семинар, комсомолой һуралсалай 936 полит... семинар ажалшадай эрдэм мэдэсэ дээшэ... ехэ юумэ хээ гэжэ онсолон тэмдэглэлтэй. ...ическэ ба экономическа һуралсал эмхитэйгээр, ...дэ ябуулагдадаг болоо гэжэ тэмдэглэхэ шу...

...раммаһаа гадуур бүхы һургуули болон семи... ...тиин ЦК-гай декабриин (1983 он), февралиин, ...он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, СССР- ...Соведэй сессинүүдэй материалнуудые үргэнөөр ... юм. Тиихэдээ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна ...СР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүү... У. Черненкын хэлэһэн үгэнүүд доторхи захяа ...болон тобшололнуудай гүн гүнзэгы удхые, ...далтай нягта холбоотой байһые тодорхойгоор ...алда онсо анхарал хандуулагдаһан байха юм.

...ралсалай хэм хэмжээе, шанарые һайжаруулха, ...дээшэлүүлхэ талаар партиин Улаан-Үдын гор... Түнхэнэй, Хориин, Захааминай болон бусад ...ээд ехэ оролдолго хэшээл гаргаһан, зохихо ...саг үргэлжэ абажа байһан гээшэ. Зарим рай... ...мүүд дээрэ политическэ ба экономическа ...удал зүбшэн хэлсэгдээ. Партиин райкомуу... заседани дээрэ эдэ асуудалнуудай харагдажа ...шаалтай. Жэшээнь, КПСС-эй Түнхэнэй райкомой ... үе соо, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Восточные Са... ...дай, Туранай совхозой партийна организаци... ...ическэ гэгээрэлэй ба экономическа һуралсалай ...уралсалай жэлэй түрүүшын хэшээлнүүдэй дүн... ...йоной партийна-ажахын эдэбхитэдэй һургуулида ...дэй үнгэргэгдэдэг тухай болон бусад олон ... зүбшэн хэлсэжэ, зохихо хэмжээнүүдые саг ...байха юм. Иимэ жэшээнүүдые партиин Хяаг... ...райкомуудай хүдэлмэриһөө харуулжа болоно.

...спублика доторнай 6 мянга шахуу пропаган... ...дынгөө эрдэм мэдэсэ, дүй дүршэлөө, зүрхэ ...ульһа олониитын политическэ ба экономическа ...рюулдаг, партийна хүндэтэйшье, харюусалга... ...бэрие нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэдэг байна ... ехэнхинь коммунистнууд болоно. Партийна ... һайнаар дүүргэжэ, һурагшадай һайшаал... ...гэдэг пропагандистнууд жэлһээ жэлдэ оло... ...үрүүн тэдэнэй дундаһаа Т. И. Бадашкеева ...вод), А. П. Шапиро («Бурятмебель» нэгэдэл), (Шэнэ-Бэрээнэй завод), Г. П. Шумилов (мяха... ...бинат), А. С. Вологжин (16-дахи тоннельнэ ...ржавская (Онохойн комбинат), Ц. Цырендор... ...дунда һургуули), Ц. Р. Лыктыпов («Искра» ... бусад олониие нэрлэжэ болоно. Тэдэнэй ...ээл бүхэн ехэ һонирхолтой, аша туһа ехэтэй ... хүн бүхэн тон анхарлтайгаар һуралсалдаа ... һонирхолтой тоо, баримтануудые, харуулан ...техническэ хэрэгсэлнүүдые түрүү пропаган... ...амараар хэрэглэдэг байха юм.

...—политическэ һуралсалай гол хүсэн. Ушар ...ин райкомууд болон парткомууд тэдэнэй мэр... ...рие дээшэлүүлхэ талаар үргэн хэмжээ ябуул... ...үлдэг болоо. Семинар, конференци, нэмэл ...дүршэлөө андалдалга — эдэ бүгэдэ ехэнхи ...та болонхой.

...харюусалгатай хаһа хүрэжэ ерэбэ. Городой ...изацинуудай политическэ ба экономическа һу... ...хэлэй хэшээлнүүд үнгэрхэнь гээшэ. Ямар по... ...гү, али семинарта, кружок гү, али экономиче... ...яажа түгэсхэлэй хэшээлнүүдые болон кон... ...үнгэргэхэб гэжэ КПСС-эй обкомой Полити... ...ай байшангай методическа заабари соо эли ...ай, газетэдэ толилогдоһон байха.

...дөө нютагуудта һуралсалай дүүргэлгын дүй ...бал, зарим партийна организацинууд һана... ...бэлдэхэл хэнгүй, ёһын тэдысэ үнгэргэһэн ушар... ...ралдана. Жэшээнь, Сэлэнгын районой «Бес... «Темник», Хориин районой «Георгиевский», ...зуудай зарим партийна эхин организацинуудта ...алсалда хайша хэрэгээр хандаһан, түгэсхэлэй ...айн бэлдэхэлгүйгөөр, үсөөн хүнэй хабаадалга... ...гдөө.

...далнуудые хараада абажа, городой партийна ...удай хаа хаанагүй түгэсхэлэй хэмжээ ябүүлга... ...һээ бэлдэхэ, һуралсалда хабаададаг бүхы хү... ...ааа, элидхэлшэд болон рефрадуудые хамгаа... ...хүргэхэ гээшэ ехэ удха шанартай. Зарим ...еренцинүүд дээрэ партийна организациин сек... ...элидхэл шагнахаар дурадхагданхай. Тиимэһээ ...шэлнүүдые эмхи гуримтайгаар, эмхидхэлэй ба ...үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ гээшэ мүнөө гол ...го болоно.

...жэлэй дүнгүүдые али бүхы талаһаань согсол... ...дануудые элирүүлхэ, саашадаа тэдэниие усад... ...үүдые хараалха болоно ха юм. Тиигэжэ парт... ...лэй туршада хэһэн хүдэлмэриингөө үрэ дүн... ...гөөр шэнжэлхэ, зүб тобшолол хэхэ, зорилго... ...хойлхо уялгатай.

СООГУУР АЯНШАЛЬААР

Майн 13. Ис... Хуан Карлос ... София Узбеки... ...далтай танил...

...бэгэй ССР-эй ...эдэй Президи... ...омикын, эрдэм ...ёлой хүгжэл... ...ын туйлаһан ...тухай эндэ тэ... ...ээ үгөө. ...роль королева ...шэнэ барилга... ...дые хараһан. республикын ВДНХ-да орожо гараһан, метрополитен, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Арадуудай хани барисаанай ордон хараһан байна.

Энэл үдэртөө тэдэнэр Самарканд ошохые ниидэе.

Самаркандда I Хуан Карлос ба королева София гэгшэд хотын түүхэтэ болон архитектурна һонин газартай танилсаа.

Үдэшэлэн айлшад Ленинград ошохые ниидэе.

(ТАСС).

Редактор
Б. ГАРМА...

...я Государ... ...й АССР, по ...ив и книж... ...Ленина, 35. ...екс 04649.

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һэдэ гарана | № 112 (16635) | 1984 оной майн 15, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГА 84

ЭРШЭМТЭЙГЭЭР ЭХИЛЭЭ

Хабарай һүулшын һара май хахадлажа, тарилгын хүдэлмэри эхилээнхэй. Хориин районой Хурбын совхозой механизаторнууд урда жэлнүүдэйхиһээ дутуугүй ороохо таряанай ургаса ургуулха зорилготой оролдоотой һайнаар хүдэлнэ. Нүхэд В. Рачинский, А. Куприянов, В. Доржиев, Д. Армаев болон бусад хабарай тарилгын түрүүшын үдэрһөө бүтээсэтэйгээр ажалланхай. Эндэ полевой стан һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Улаан булан, шэнэ газета, журналнууд бии. Столоводо эдеэ хоол һайнаар бэлдэгдэнэ. Совхозой ахалагша агроном Н. Р. Евсеев, таряан ажалай бригадир, республикын габьяата механизатор Х. Н. Бадмацыренов хабарай тарилгые һайн шанартайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулжа, механизаторнуудай хүдэлмэрые нарижан хинана.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

* * *

Мэнэ һаяхан Хурамхаанай совхоздо «түрүүшын бороздын гай» һайндэр боложо үнгэрөө. Доодо-Хурамхаанай полевой стан дээрэ ажахын бүхы механизаторнууд, таряашад, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд олоороо суглараа һэн. Һайндэр хабадагдаад энэ жэлэй социалис уялгануудые, мүрысөөнэй дүримүүдые нэгэн дуугаар баталан абаа.

Ажахын тракторно-таряан ажалай хоёр бригада мүнөө жэлдэ дүн хамта 2301 гектарта ороохото ургамалнуудые тариха, 878 гектар паар хахалха түсэбтэй. Энэ зорилгые бэелүүлхын тула тарилгын агрегадуудые хоёр халаанда хүдэлгэхөөр хараална. Эдэ бригаданууднаа соведүүд байгуулагдажа, тэрээндэ тон дүршэлтэй, ажалдаа габьяатай таряашад гэшүүдээр һунгагдаа.

Мүн лэ энэ һайндэр дээрэ мүнөө жэлдэ механизатораар хүдэлхэеэ ерэһэн залуу хүүгэдые бригаданuудай гэшүүдээр абаһан байна. Хабарай тарилгын үедэ шанарыень шалгаха тусхай арадай хиналтын болон партийна бүлэгүүд һунгагдаба.

Энэ үдэрһөө эхилжэ тус ажахын механизаторнууд таряалан дээрээ гаража, шухала хүдэлмэреэ эмхитэйгээр захалһан байна.

Т. ДАНЧИНОВ.

* * *

Кабанскын шубуунай фабрикын Кабанскын отделениин таряалан дээрэ эртэ үглөөнһөө үдэшын орой болотор трактор, машинын хүнхинөөн таһарнагүй. Эндэхи таряашад майн 1-нэй һүүлээр харюусалгатай хаһаяа эмхитэйгээр эхилһэн байна. Механизаторнууд Олег Дружинин, Иван Сергеевич Рыков, тэрэнэй Виктор хүбүүн, Иван Солодовников, Николай Лысковцев, Александр Оскорбин, Петр Попов гэгшэд тарилгын агрегадуудаа һаадгүйгөөр хүдэлгэжэ, үдэрэйнгөө нормые үлүүлэн дүүргэнэ.

Энэ отделениин таряашад, механизаторнууд байгша ондо нёдондонойхидол адляар хамтын подрядай гуримаар хүдэлнэ. Энэ түрүү аргые зүбөөр хэрэглэһэнэй ашаар тэдэнэр мүнөө жэлдэ баян ургаса хуряажа абаха зорилготой. Тусхайлбал, эндэхи таряашад энэ жэлдэ түсэбһөө гадуур 15 процентээр дээшэ ургаса ургуулхаар хараална. Баян ургаса абахын тула механизаторнууд мүнөө хэжэ ябаһан хаарюусалгатай хүдэлмэриеэ ажалай 10—12 үдэрэй туршада һайн шанартайгаар дүүргэхэ зорилготой.

Д. НИКОЛАЕВ.

ҮДЭРҺӨӨ ҮДЭРТЭ ҮРГЭДЭНЭ

Колхозой конторо соо правлениин түрүүлэгшэ Владимир Назарович Козловтой уулзаад, хабарай тарилгын хэр зэргэ ябуулагдажа байһан тухай һонирхожо асуухадамнай, столойнгоо һуудалһаа сооһоо тоо, мэдээнүүдые тусхай дэбтэр абажа урдаа дэлгээ:

—Ажахымнай механизаторнууд майн 3-да поли дээрээ гаража, хахалагдаһан паараа борнойлжо, газараа элдүүрилжэ тарилга хэхэ хүдэлмэрээ эхилһэн байха. Тэрэ гэһэнһээ мүнөө хүрэтэр хабарай тарилгын халуун хаһа һаадгүй ябуулагдажа байна. Энэ жэлдэ бүхыдөө 1886 гектарта тарилга хэхэ түсэбтэйбди. Тэрэ тоодо 1654 гектарта ороохо ургамалнуудые гэхэ гү, али 819 гектарта шэниисэ, 754 гектарта обёос, 263 гектарта хара таряан, 50 гектарта горох, 200 гектарта кукуруза тарилгадаха юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ тэжээлэй ургамалнуудай тарилга нилээд үргэдхэгдэбэ. Кукурузаһаа гадна тоһолиг редько, рапс тарилгахаар хараалагданхай. Үнинэй механизатор Михаил Петрович Ивановой хүтэлбэридэг тракторно-таряан ажалай бригадамнай ажалаа хамтын подрядай гуримаар эмхидхэжэ, хэдэ дахи хабараа үнгэргэжэ байна. Энэ жэлдэ колхозоймнай механизаторнууд гектарай дунда зэргээр 13,8 центнер ороохо таряа суглуулхаар түсэблэнхэй хүдэлмэрилнэ. Хабарай урьдынхидал хүйтэншье һаа, шииг нойтор элбэг. Юрэдөө мүнөө жэлдэ ган гасуурай бэрхэшээлдэ лаб орохогүй хабди,—гэжэ нилээд дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө бэлэй.

Дурсагдагша ажахын механизаторнууд һүүлэй хэдэн жэлэй туршада ороохо таряагай тогтууритай баян ургаса ургуулжа, гүрэндэ таряа хүдалдаха түсэбөө жэлнэшэгүй дүүргэнэ. Нёдондо энэ колхоз гектарай дунда зэргээр 17 центнер ороохо суглуулжа абаһан юм. Байгша ондо абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхын тула эндэхи таряашад эртэнһээ горитойхон бэлэдхэл хэһэн юм. Хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хабаадуулагдаха бүхы машина, техникээ түгэс заһабарилжа бэлэн болгохоһоо гадна үрэһэ хүрэнгэеэ сэбэрлэжэ, илгажа, тарилгын шанарта хүргэһэн юм. Мүн полевой стандахи механизаторнуудай байха гэр, улаан булан, столовонь түгэс бэлдэгдэһэн, сагаадагдаһан байна.

Апрель һарын эсэстэ ороһон саһанай хайлахатай адли тарилгын газар. элдүүрилэн бэлдэхэ агрегадуудаа поли дээрэ гаргажа, богонихон болзор соо 400 шахуу гектарай сэбэр, мүн намарай паар борнойлжо, 214 гектарай полидо культиваци хэһэн байха юм. Тэрэшэлэн энэ хугасаа соо 120 гектарта хара таряа тарижа, 210 гектарта хабарай паар хахалжа бэлдэһэн байна. Мүн 258 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа үрдеэ юм.

Хэдэн дабхар нюсэгэн гүбээнүүдэй саанахи хонхор талада түбхинэһэн колхозой полевой стан холоһоо тэбхыжэ харагдана. Тойроод хахалагдаһан, таригдаһан поли булгайртал харлан зэнхынэ. Хура бороогой орохоор забдаһан бүрхэг тэрэ үдэр баруунһаа һулаханаар һалхилжа, шииг тэй газарай хүрьһэнэй үнэр элихэнээр анхилна.

Тарилга хэжэ байһан механизаторнууд үдэрэйнгөө сайлалгада хүрэжэ ерэнхэй, столовынгоо урда обоорнод. Халуун, шанартай эдеэгээрээ угтажа байһан тогоошон эхэнэрнүүд туха сүлөөгүй, ута столой дундуур һүндэлхэ юм. Түрүүлэн хооллоһон механизаторнуудынь хамтынгаа байрын хэрэлсы дээрэ сугларанхай, хоорондоо юуншьеб тухай хөөрэлдэжэ, ташаганаса энеэлдэнэд.

Эндэ тарилгын табан агрегат эмхидхэгдэнхэй юм. Колхозой ахамад агроном Бато Цырендашиевич Доржиевай мэдүүлһэнэй ёһоор, «МТЗ» түхэлэй хоёр, «ДТ-75» маркын гурбан тракторнуудаар тарилга хэгдэнэ.

—Манай дүршэлтэй тракторист Владимир Степанович Гороховскиин хүтэлбэрлдэг агрегат хамагһаа урид хара таряа тарижа захалаа һэн. ДТ-75 түхэлэй трактортай, хоёр сеялкэтэй энэ агрегадта Георгий Кобылкин сеялкэшэнээр ажалладаг. Удаадахи үдэрһөөнь тарилга хэжэ эхилһэн Анатолий Гороховский, Владимир Кобылкин, «МТЗ» түхэлэй трактортай Владимир Иванов, Алексей Кобылкин гэгшэдэй ударидадаг агрегадууд һаадгүй хүдэлмэрилнэ. Бидэнэр ороохото ургамалнуудаа ажалай арбан табан үдэрэй туршада сүм тарижа дүүргэхын түлөө шармайн оролдонобди,—гэжэ бригадир Михаил Петрович Иванов хэлэнэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ дурсагдагша ажахын механизаторнууд гектарай 14 центнер шэниисэ, 12 центнер обёос, 13 центнер горох хуряажа абаха зорилготой ажаллана. Хамтын подрядай гуримаар хүдэлмэрилдэг тус бригадын гэшүүд агрегат бүхэнэй бүтээсэ эрид дээшэлүүлхые оролдоно. Эндэ газар хахалжа, паар бэлдэдэг агрегадуудынь хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэ. Тиихэдэ тарилгынь агрегадууд эртэ үглөөнһөө үдэшын харанхы болотор һаадгүй ажаллана. Һүниндөө эдэ агрегадуудай «ДТ-75» түхэлэй тракторнуудаар хабарай паар хахалдаг гуримтай. Тобшолбол, энэ бригадада трактор бүхэниинь дүүрэн хүсэндөө бүтээсэтэйгээр хүдэлгэгдэдэг болонхой.

—Мүнөөдэрэй байдалаар агрегадууд эбдэржэ һаатаагүй, ДТ-75 трактортай агрегадууд үдэртэ 30 гектарта тарилга хэнэ. Харин «МТЗ» трактортайшуул нормоёо 6—7 гектараар үлүүлнэ—гээд, ахамад агроном Бато Цырендашиевич Доржиев мэдүүлээ һэн.

Ажалаа шэнэ гуримаар эмхидхэһэн гэхэ гү, али колхозойнгоо правленитэй хэлсээ баталһан тус бригадада агрегат бүхэн хоорондоо мүрысэдэг заншалтай байба. Эдэнэй хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд хамтын байра соохи томо самбар дээрэ аржытар үдэр бүхэндэ бэшэгдэнэ. Социалис мүрысөөнэй гуримай ёһоор, табан үдэрэй дүнгөөр онсо шалгаржа, түрүүшын гурбан һуури эзэлэгшэд мүнгэн шангаар урмашуулагдаха юм.

...Газаа намдуу һалхигүй. Полевой станһаа баруун хойшоо хабтайһан елэн хара полиин захада гурбан агрегадай зогсожо байхань харагдана. Бункерээрээ дүүрэтэр ашаһан үрэһэнэй ороохотой хоёр автомашина уданшьегүй эндэ хүрэжэ ерэбэд. Сеялкэшэд Георгий Кобылкин, Василий Гороховский, Константин Бурдуковский гэгшэд өөһэдынгөө сеялкэнүүдэй дээрэхи хабхаг хушалтыень сэлижэ, үрэһэ абахаар бэлдэнэд. Энэ үедэ хоёр автомашина захын хоёр агрегадта дүтэлжэ, бункерһаа хабина дээгүүрээ ходоро урагшаа гараһан хоолойнгоо хордогдоһон ороохо урматайханаар гоожуулжа, сеялкэнүүдэй нарин ута хобтонуудые дары түргэнөөр дүүргэнэ. Гурбан агрегат хүсэд хүрэхөөр ороохо абахатайгаа адли сэхэ баруулжаа һубаришоо һэн. Үрэһэнэй ороохо зөөдэг автомашинын жолоошод, аха дүү Николай, Василий Михалевууд тэрэ дороо таряанай тоог тээшэ ярашабад.

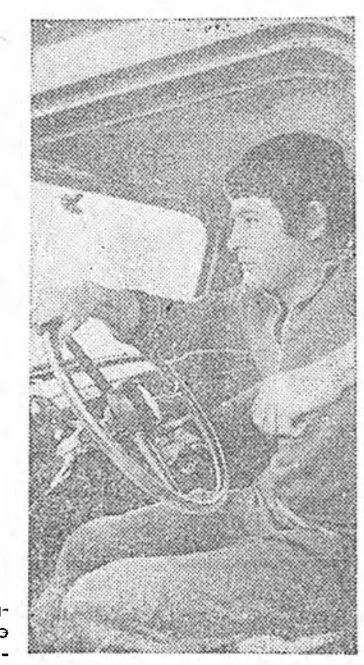
—Эндэ шэниисэ тарижа байнабди. Гектарай 2,2 центнер үрэһэн гаргашалагдана. Үдэр бүхэндэ тарилгын шанар шалгадаг хүм. Бригадада арадай хиналтын пост байгуулагданхай. Тарилгамнай һайн ябана. Үрэһэнэй ороохон 6—8 сантиметр гүнзэгыдэ булагдана. Нёдондо манай колхоз баян ургасатай, нютагаймнай эрхэ байдалда тааараһан «бурятская-34» сортын шэниисын үрэһэ ехээр сэбэрлэжэ бэлэдхэһэн юм. Мүнөө энэ полимнай энэл сортын шэниисын үрэһөөр таригдана. Энэ хабтайһан зуу гаран гектарай сэбэр паар дээрэ баян ургасатай шэниисэ тарихадаа гансашье ороохо элбэгээр суглуулжа абаха бэшэ, мүн ерэхэ жэлэй үрэһэ хүрэнгэшье эндэһээ бэлэдхэгдэхэ байна ха юм,—гэжэ ахамад агроном Бато Цырендашиевич Доржиев тайлбарилан хэлээ бэлэй.

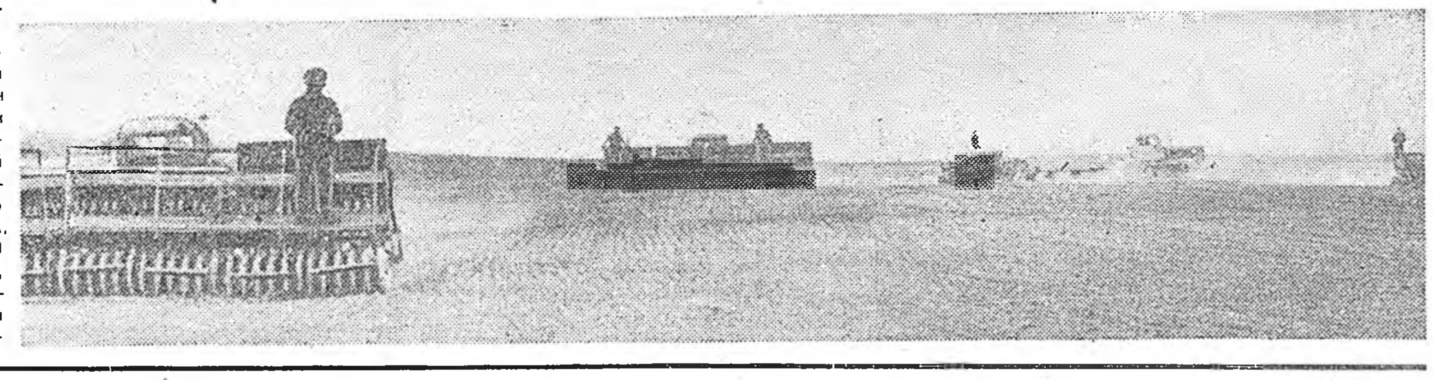
Тобшолбол, тус ажахыда хабарай тарилгын хүдэлмэри үдэрһөө үдэртэ улам үргэдэжэ байнхай.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

Мухар-Шэбэрэй районой «Путь Ленина» колхоз.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: хоорондоо мүрысэдэг агрегадуудай сеялкэшэд. Үрэһэнэй ороохо шэрэдэг автомашинын жолоошон Николай Михалев. Тарилгын агрегадууд.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Залуушуул мүрысэнэ

Бэшүүрэй районой «Победа» колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир Владимир Багулов Хяагтын районой «Дружба» колхозой тракторна бригадын бригадир Владимир Батомункуев хоёрой нэрэ солонь республика доторoo мэдээжэ болонхой. Эдэ залуу бригадирнуудай ажал хэрэгынь ходо доо амжалтатай байдаг гээшэ. Республика доторoo дэлгэрһэн комсомол-залуушуулай коллективүүд сооһоо тэдэнэрэй даадаг коллективүүд жэл бүри түрүүшүүлэй зэргэдэ гарадаг гэжэ хэлээ һаа, алдуу болохогүй. Энэшье жэлдэ эдэ хоёр бригада хоорондоо мүрысэхэ тушаа хэлсээ батал һан байна.

Нүхэр Батомункуевай хүтэлбэрилдэг коллектив байгша ондо таряалангайнгаа гектар бүриһөө дунда зэргээр 17,1 центнер ургаса хуряажа абаха гэһэн социалис уялга абаад, нүхэдөө ажалай мүрысөөндэ уряалаа һэн. Тиихэдэнь Багуловай ударидадаг бригадынхид тэдэнэрэй уряае халуунаар дэмжээд, энэ жэлдэ гектарай 17,3 центнер ороохо таряа хуряажа абахаар мэдүүлээ.

Ингэжэ залуушуулай бригаданууд хоорондоо мүрысэжэ, ерэхэ ургасын түлөө оролдожо эхилбэ. Мүнөө эдэнэр эртын ороохото ургамалнуудые тарижа эхилэнхэй.

Б. БАТОЕВ.

ҮНЭТЭ САГАА АЛДАХАГҮЙ

Захааминай районой долоон ажахыда хабарай тарилга түлэгтөө оронхой. Һүүлэй дүнгөөр район дотор 3800 гектар талмай дээрэ шииг нойто бариха хүдэлмэри ябуулагдаа, 1938 гектарта культиваци хэгдээ, энэ талмай газар тэгшэлэгдээ, 3600 гектар паар хахалагдаа.

Районой доодо зонын дүрбэн совхоз ороохото ургамалнуудаа тарижа байна. Эдэ ажахынууд мүнөө 2500 гектарта тарилга хэбэ. Хамнинин, Харацайн совхозуудай таряашад, 1500 гаран гектар дээрэ ороохото ургамалнуудай үрэһэ булажа, бэшэн сооһоо түрүүлжэ гараба.

Мүнөө районой таряалан дээрэ дүн хамта тарилтын 24, газар элдүүрилхэ 50 агрегат хүдэлгэгдэнэ.

В. ЛОГИНОВ,
Захааминай райгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад агроном.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
УКАЗ

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ РАЙОНОЙ ТҮГНЫН ҺУНГУУЛИИН 128-дахи ОКРУГҺОО БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДЫЕ ҺУНГАХА ҺУНГАЛТА ЗАРЛАХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум ингэжэ тогтообо:

«Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй һунгалта тухай» Буряадай АССР-эй Хуулиин 57-дохи статьятай зохилдуулан, Мухар-Шэбэрэй районой Түгнын һунгуулиин 128-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадые һунгаха һунгалтые воскресенидэ, 1984 оной июниин 17-до зарлаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1984 оной майн 14.

ХАБАРАЙ ЭРИЛТЫН ЁҺООР

РОСТОВ-на-ДОНУ. Область доторoo эгээ түрүүлэн «Романовский» совхозһоо И. Башкинцевай даадаг подрядна звеногой таряашад кукуруза тарижа дүүргээ. Тарилгын урда тээ үрэһэ хүрэнгые тусхай пленкоор хушадаг түхеэрэлгэнүүд тус ажахыда хабсаргагданхай. Тэдэнэй ашаар лэ болзорһоо 20 үдэрөөр урид тарилга хэгдээ юм.

МУРОМ. (Владимирска область). Районой ажахынуудта эрхим шанартайгаар хахалагдажа, элдүүрилэгдэһэн полидо хабарай эртын ороохото ургамалнууд таригдана. Область доторoo эгээ түрүүлэн «Плодовый», «Красная звезда» совхозуудай, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой таряашад тарилгын агрегадуудые полидо гаргаба. Саг болзортоо һайнаар элдүүрилэгдэһэн полидо нэгэдэхи классай обёосой үрэһэ хүрэнгэ таригдана.

СМОЛЕНСК. Смоленскэ областиин таряашад хабарай ургамалнуудые тарижа эхилээ. Нарядгүйгөөр хүдэлдэг 500 шахуу звено ба бригада 327 мянган гектар талмайда ургаса ургуулха байна. Шииг нойто алдахагүй, тарилгые түргэнөөр ба эрхим агротехническэ болзорто үнгэргэхэ гэжэ Смоленскэ областиин хүдөөгэй ажалшад тэмсэнэ.

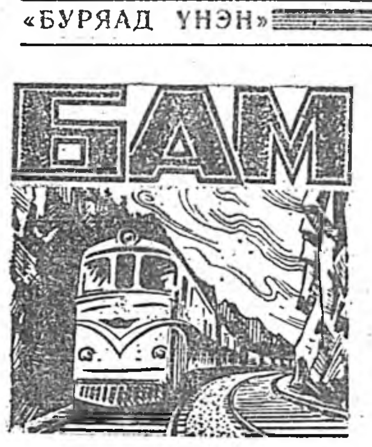
БАРНАУЛ. Нёдондонойхиһоо 7 хоногоор урид Алтайн механизаторнууд ороохо хуряалгын бүхы комбайнуудые бэлэн болгожо табибад. Хүдөө ажахын машинануудые заһабарилгые индустриальна үндэһэ һуури дээрэ эмхидхэдэг болоходонь, техникэ түргэнөөр ба һайн шанартайгаар заһабарилха хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри болоо юм. «Сельхозтехникын» тусхай шэглэлтэй заводууд болон жэшээтэ мастерскойнуудһаа гадна, хизаарай булта шахуу ажахынуудта заһабарилгын мастерскойнууд хүдэлдэг байна.

ПРЖЕВАЛЬСК. Иссык-куль шадарай таряашад свекло тарижа эхилээ. Тюпскэ районой «Победа», СССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ колхозуудта, бусад ажахынуудта тарилгые богони болзорто үнгэргэхые шиидэнхэй. Томодхогдоһон комплексно отрядууд үглөөнһөө үдэшэ болотор хүдэлнэ. Сэхэ поли дээрэ агрегадуудые заһадаг дүй дүршэлтэй заһабарилагшад тэдэнэртэ даалгагданхай.

ЛЕНКОРАНЬ (Азербайджанай ССР). Эндэхи тусхай шэглэлтэй ажахынуудай таряашад мянганһаа дээшэ гектарта цитрусовэ ургамалнуудые тарижа дүүргэбэ. Мүнөө жэлдэ түрүүшынхиеэ мянган метр үндэр хадалиг газарта лимонууд ба мандаринууд таригдаа юм. Табан жэлэй эхинһээ хойшо республика дотор цитрусовэ саадуудай талмай хоёр дахин шахуу үргэдэһэн байна.

ДУШАНБЕ. Тусхай шэглэлтэй «Сурхоб» гэжэ томо совхозой хүдэлмэришэд барайгарай тарилгые эрхим болзорто түгэсхэбэ. Жэл бүри ажахы техникэ үргэнөөр хэрэглэжэ, үндэр баян ургаса хуряадаг байна. Түсэбтэ табан жэлэй гурбан жэл соо эндэ барайгар үйлэдбэрилгэ 15 мянган центнерээр дээшэлһэн, гектар бүриһөө 60 центнер хүрэтэр ургаса хуряадаг болоһон байна. Мүнөө Таджикистанда тусхай шэглэлтэй хэдэн колхоз байгуулагданхай.

(ТАСС-ай корр.)

нютагуудта хэгдэжэ. түмэр харгын барилга агуу Номгон океан тээшэ түргэнөөр дабшана.

Би БАМ-ай барилгые Сибиринн суута Лена мүрэнэй эрьеһээ эхилээ һэм. Самсаал сабшаха, байрын гэрнүүдые барилсаха ушар али олон гараа. Даажа абаһан ажал хүдэлмэрөө (ямаршье һаань) саг болзортонь эрхим шанартайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлдэг заншалтайб. Тэрэгүйгөөр холтойгоор үнгэргэдэг. Бригадын хүдэлмэришэдэй үүсхэлээр «Залуу гварди» гэһэн арадай театр эмхидхэгдэнхэй. Бидэ бүхы коллективээрээ уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ хабаадалсанабди.

Үдэрһөө үдэртэ улам һайн үрэ дүн туйлаха гээшэ манай бригадын коллективэй гол шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно. Хараад үзэгты. Бидэ, хэрбээ 1979 ондо 52 километр зайда рельс табиһан байбал, 1983 150 километр зайда рельс табиха даабаритайбди. Энэ даабаряа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула одоол оролдосо, шадабари, эдэбхи үүсхэл хэрэгтэй болоно бшуу. Бүхэсоюзна комсомол-залуушуулай габшагай барилга гэжэ БАМ-ай барилга соностогдоһон юм. Энэ ехэ барилгын хүдэлмэришэд, арга боломжонуулаа һайса хаража үзөөд, Агуу Октябриин 67 жэлэй ойн баярай һайндэртэ БАМ-ай һүүлшын «алтан рельс» табижа, Лена мүрэнһөө Амар мүрэн хүрэтэр ашаанай поезднуудые ябуулха гэһэн үүсхэл гаргаа бэлэй. КПСС-эй ЦК энэ үүсхэлыемнай һайшаан дэмжэжэ, али бүхы аргаар туһалха, хүдэлмэриин ябасые хинан шалгаха гэһэн тогтоол гаргаа. БАМ-ай барилгашад КПСС-эй ЦК-гай энэ тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхээр шиидэнхэй.

ГОЛ ЗОРИЛГОМНАЙ — СЮЛЬБАН!

Москва. Ярославска вокзал. Хүн зоной олоншье гээшэнь. Хүхюун соготой энсэдэн зугаа замханагүй. Һүр жабхаланта хүгжэм дуунай аялга хабарай солгёон агаарые доһолгон холуур зэдэлнэ. Ганса Москва хотын бэшэ, харин бүхы Совет оронной ажалшад хоридохи зуун жэлэй асари ехэ Байгал Амарай түмэр замай магистралиин барилга эхилхээр шиидэһэн залуу хүбүүд, басагадые — ВЛКСМ-эй XVII съездын нэрэмжэтэ отрядай гэшүүдые холын Сибирь болон Алас Дурна зүг тээшэ үдэшэхөөр суглараһан шэнгеэр бидэндэ һанагдаа һэн. Ехэ оронойнгоо, түрэл Коммунис партиингаа этигэл найдалые үнэн сэхэ ажалаар бэелүүлжэ, энэ асари ехэ барилга саг болзортонь дүүргэхээр бидэ комсомол залуушуул үгэеэ үгөө бэлэйбди.

Тэрэ гэһээр арбан жэл үнгэрбэ. Түүхэдэ богонихон энэ сагай туршада гайхамшаг ехэ хэмжээнэй ажал хүдэлмэри сэбдэг хүйтэн хойто ямаршье үрэ дүн туйлагдахагүй бшуу даа. Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ, ондоо мэргэжэл шудалха хэрэгтэ мүн лэ анхаралаа хандуулха хэрэгтэй. Социалис Ажалай Герой Виктор Лакомовай бригадада хүдэлжэ, Байгалай хаданууд хүрэтэр түмэр харгын рельс табилсаһан хүм. Энэ суута хүдэлмэришэн хайшан гээд ажалаа эмхидхэнэб? Энэ асуудал минии сэдьхэл бодолые хүлгөөдэг бэлэй. Түрүү хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлые халан абаха, аха заха нүхэдэй зүбшэл заабаринуудые харааадаа абажа, ажалаа эмхидхэхэдэ ехэ удха шанартай гэжэ һанагшаб.

Минии хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив табадахи жэлээ Буряадай участок дээрэ түмэр харгын рельс табижа байна. Коллективнай 35 хүнһөө бүридэнэ. Хүн зоной байдаг һуудаг газарһаа, гэр бүлэһөө холо ажаллахань тиимэшье бэлэн бэшэ юм. Гэбэшье бригадымнай гэшүүд сүлөө сагаа һонирондо 135 километр рельс табижа, Таксимо станци хүрөө бэлэйбди. Үнгэрһэн жэл Буряадай участогай хүдэлмэришэд гайхамшаг ехэ хэмжээнэй ажал хэжэ, ёһотой баатаршалга харуулаа. Минии хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив мүн лэ һаһала ехэ оролдолго гаргаа.

Хурдан түргэнөөр түмэр харгын рельс табихын тула хүүргэнүүд, уһа дамжуулха соргонууд, түмэр харгын далан саг болзортоо баригдажа, ашаглалгада тушаагдаха ёһотой болоно. Сэхынь хэлэхэдэ, «Мостострой-9», «Запбамстроймеханизация» трестнүүдэй хүдэлмэришэд бүри эдэбхитэйгээр ажаллаха ёһотой. Хайшан гээд эдэнэй харюусалгые, эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэб? Хүүргэ баригшад, түмэр харгын далан бэлэдхэгшэд, бидэ, транспортна барилгашад, дундаа ажалай хэлсээ баталаад, тэрэнэй дүүргэлтые сэхэл наринаар хинан шалгаха байгаабди. Хэн даабари ба уялгаяа дүүргэнэгүйб, муу шанартайгаар барилга хэнэб? Тэдэнэй нэрэнүүдые олоной дунда мэдээжэ болгобол, туһатай байгаа. БАМ-ай барилгада хабаадалсажа байгаад тиимэ хайша хэрэгээр, һулаханаар хүдэлжэ болохоор аал? Үнгэрһэн жэл хүүргэ баригшад, хайр шорой зөөгшэд тон эдэбхитэйгээр ажаллажа, түмэр харгын рельс табиха хүдэлмэриие һаатуулаагүй. Энээнэй ашаар лэ бидэ аяар 135 километр зайда түмэр харгы табижа, жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргээ бэлэйбди. Ажахын хэлсээ баталаад, бэе бэеэ шалгалсан, бэе бэедээ туһалалсан хүдэлһэн дээрэһээ бидэ үнгэрһэн жэл муу бэшэ үрэ дүн туйлаа һэмди.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ аяар тан рельс» табижа, Лена мүрэнһөө Амар мүрэн хүрэтэр ашаанай поезднуудые ябуулха гэһэн үүсхэл гаргаа бэлэй.

Мүнөө эндэ асари ехэ хэмжээнэй ажал хэгдэжэ байна. Илангаяа Буряадай, Шэтын участогуудай хүдэлмэришэд шангаар хүдэлнэ. Трестнүүдэй, барилга-хабсаралгын поезднуудай, бригадануудай коллективүүд дундаа ажалай хэлсээнүүдые баталаад, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула һаһалал оролдожо байна.

Би бригадынгаа гэшүүдтэй хамта, һаяшаг Иван Варшавскиин бригадада ошожо, ажал хэрэгтэйнь танилсажа, нүхэрэй ёһоор хөөрэлдэжэ ерээб. Иван Варшавский дүршэл шадабаритай транспортна барилгашан гэжэ БАМ-ай барилгашадай дунда мэдээжэ болоһоор үниинэй. Ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг, мүнөө үеын ёһотой хүтэлбэрилэгшэ юм. Эдэнэр үнгэрһэн жэл Шэтын участок дээрэ 152 километр түмэр харгын рельс табижа, манай бригадые ахижа гараа бэлэй. Гэбэшье бидэ үсөөн хүсэтэйтөөр барилга хэжэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ, барилгын үнысэ хямдаруулһан байнабди. ВЛКСМ-эй ЦК энэ туйлалтануудыемнай үндэрөөр сэгнэжэ, БАМ-ай һүүлшын «алтан рельс» табилсаха эрхэ бидэндэ олгоо. Бригадымнай гэшүүд нимэ үндэр этигэл найдалда хүртэһэндөө һаһалал урмашаа бэлэй. И. Варшавскиин бригадын коллектив мүнөө Шэтын областиин Лепридо нютаг хүрэтэр түмэр харгын рельс табяад байна. Харин бидэ Таксимоһоо зүүн тээ оршоһон Ладья голые дабажа гараад, Витим тээшэ дабшажа ябанабди. Шэтын, Буряадай участогуудай хоорондо 180 километр тухай зай үлөөд байна. Ноябриин 7-до бидэ энэ зайе гаталжа, Сюльбан голой эрье шадар уулзаха ёһотойбди. Манай бригадын хүдэлмэришэд, Иван Варшавскиин бригадын хүдэлмэришэдтэй хани халуунаар хөөрэлдэжэ, байгша ондо хэхэ ажалайнгаа түсэб табижа, мүрысөөнэй хэлсээ баталһан юм.

Бригадымнай коллектив хаба шадалаа гамнангүйгөөр ажаллана. Байгалай хадануудһаа түмэр харгын рельс табижа эхилһэн аха дүүнэр Володя, Леонид Графовууд, Ярослав Огородничук, Володя Снеговой, Володя Заботин болон бусад түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябаһаар. Бидэ табан жэлэй туршада 480 километр зайда рельс табижа, гүрэнэй хараалһан даабари дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэбди. Байгша оной ноябриин 7 болотор 150 километр зайда рельс табижа, И. Варшавскиин бригадын коллективһээ урид Сюльбан голой эрье хүрэжэ ерэхэ дүүрэн арга боломжо бидэнэртэ бии. Шпала болон рельс дутамаггүйгөөр абанабди. Хүүргэ баригшад, түмэр харгын далан бэлэдхэгшэд тон эдэбхитэйгээр ажаллажа эхилээ. Таксимоһоо Сюльбан хүрэтэр түмэр харгы бариха хэрэгтэ Буряадай участогай барилгашад хаба шадалаа сүм зорюулжа, муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлана. Жэшээнь, минии хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив, апрелиин 19-дэ аяар гурбан километр зайда рельс табижа, эгээл үндэр бүтээсэ туйлаа. Зарим үдэрнүүдтэ 1500—2000 метрэй зайда рельс табинабди. Буряадай участогай хүдэлмэришэд нюлиин 1-дэ Витим мүрэн дээгүүр рельс табижа, Сибириин суута мүрэниие гаталха зорилготой. Энэ хүсэл эрмэлзэлнай бэелүүлэгдэхэшье байха.

А. БОНДАРЬ,
барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын бригадир, Ленинскэ комсомолой шангай лауреат.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Бондариин бригада ажал дээрээ:
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

НАЙДАЛ... ХАБАРНА...

Жэлэй ямаршье саг оорын нэгэл һайн һайхан шэнжэ шарайтай ааб даа. Тиигэбэшье апрелиин һүүлшын үдэрнүүдэй урихан наранай элшэдэ хада уулын саһанай хайлаад. гол горходой мүльһэнһөө һалажа, харьялан урдахада, наруули дулаан газарта түрүүшын сэсэг—ургын һалбаран. Бургааһанай эшын гүлгэлжэ эхилхэдэ хүнүүд илангаяа ехээр сэдьхэлээ хүдэлгэн. хабарнай ерээ гэжэ ямар нэгэн этигэл найдабаритайгаар хэлэдэг.

Газар дээрэ хүдэлдэг таряашан, луговод хүндэ хабарай хаһа илангаяа онсо удха шанартай. «Хабарай үдэр жэлые тэжээдэг» гэһэн үгэ дэмы бэшэ. Мүнөө таряалан, сабшалангаа үтэгжүүлжэ, уһалжа, айхабтар туха сүлөөгүй хүдэлжэ байхадаа, бидэ энэ жэлэймнай хабар, зун ямар уларилтай байхаб, хэһэн ажалнай үндэр баян ургасаар харюулагдаһай гэжэ сэдьхэлдээ этигэл найдал түрүүлэн ажаллана ха юмбибди.

Би өөрөө газар таряалангай ажалтай хуби заяагаа холбоһоор хори гаран жэлдэ хабарай һайндэрнүүдые хээрэ хүдэлмэри дээрээ угтажа байнаб. Энээндээ нэгэтэшье гомдодоггүйб. Үрэжэлтэ хүрьһэндэ орооһоной үрэһэ тарижа гү, али газарые дэбтэтэр уһалжа, һая бултайжа байһан ногоондо шэмэ, шииг нойто үгэжэ, ургасыень түргэдхэхэ гээшэ дэмбэрэлтэ һайхан хэрэг гээшэ.

Энэ жэлэймнай хабар манай коллективтэ өөрын нэгэ онсо удха шанартай, илангаяа харюусалга ехэтэй гэжэ хэлэхээр. Ушарынь юуб гэхэдэ, минии хүтэлбэрилдэг газар һайжаруулгын отряд хоёрдохи жэлээ шэнэ гуримаар гэхэ гү, али хамтын подрядай ёһоор хүдэлхэнь. Жэшээлхэдэ, нёдондо бидэ түрүүшынхеэ энэ гуримаар ажаллажа, даабариингаа ёһоор 8500 центнер үбһэ абаха, 2310 тонно силос дараха байһан аад, энээнээ холо үлүүлжэ, хамтадань 13,2 мянган центнер үбһэ хуряаһан, 3500 тонно силос дараһан байнабди.

Иигээд ерэхэдээ туйлаһанаа улам арьбадхан батадхажа, үрэ дүнгүүдээ бүри дээшэлүүлхэ, түбхын түрүүн шадаал һаа гаргаша багатайгаар ехэ продукци үйлэдбэрилхын тула үшөөл һайнаар хүдэлхэ болонобди.

Хамтын подряд гээд миил иимэ гоё үгын тула нэрлэгдэнэ бэшэ. Харин энэмнай газар дээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүдые бүхы юумэндэ гамтай нарин бодото эзэн болгохо, ёһотоор бэеэ даажа, үнэн зүрхэнһөө оролдожо хүдэлхэ, туйлаһан үрэ дүнгүүдэйнгээ зэргээр гомдолгүй һайн түлөөһэ абаха арга олгоно бшуу. Илангаяа энэмнай бүхы юумэеэ алмажа, арьбалжа, үлүү гаргаша хэнгүйгөөр ехэ үрэ дүн туйлажа һураха бодото һургуули гэжэ би ойлгодогби. Тиигэжэ хүдэлхэдэ урматай ха юм.

Бидэндэ элдэб түхэлэй 11 трактор, силосэй ургамал хуряаха 4 комбайн, газар уһалдаг 4 бүлүүр станци болон бусад хэрэгтэй техникэ үгтэнхэй. Бүхыдөө 535 гектар сабшалантай силосэй ургамалнуудые тариха 22 гектар таряалантайбди. Энэ газар дээрээ түхэреэн жэлдэ хүдэлжэ, өөһэдынгөө хүсөөр тэрээндээ үтэгжүүлгэ оруулаад, хүрьһыень элдүүрилэн, үрэжэлыень һайн болгожо, ургасыень али болохоор дээшэлүүлхэ, тэрэниень заахашье гээлтэгүйгөөр, эрхим шанартайгаар хуряажа абаха манай гол зорилго болоно.

Оньһожоруулагдаһан отрядай гурбан звеноһоо бүридэнэ. Гэшүүдтээ үгээ ойлголсожо шададаг, дүй дүршэлтэй механизаторнууд С. Ш. Будаев, П. Д. Данзанов, В. А. Жигжитов гэгшэд эдэ бүлэгүүдые толгойлдог юм. Бүхыдөө 11 механизаторнууд, уһа бүлэдэг станцинуудай 4 машинист нэгэ-нэгэ туһалагшадтаяа, ашаанай автомашинын жолоошон, слесарь-заһабарилагша — хамта 24 хүн отрядай ажалай гол хүсэн болоно. Эндэ залуушуул, мүн наһанайнгаа амаралтада гарабашье, хамтын ажалда хубитаяа ехээр оруулжа ябаһан үнэн шударгы наһажаал хүнүүдшье бии. Юрэдөөл, ши, би гэлдэхэгүй, бэе бэеынгээ үгые дуулажа, урдахи зорилго, харюусалгаяа ойлгоод хүдэлдэг зон манда сугларанхай. Гадна хүн бүхэн өөрынгөө бүхы мэргэжэл шадабариие гаргажа, зүрхэнэйнгөө халуун хүсэл эрмэлзэлээр хүдэлнэшье.

«Ажал хүниие һайнда һургадаг, арбан ехэ далайешье гаталуулдаг» гэжэ зон хэлсэдэг. Бидэнэйшье урда гаталха олохон «дабаан», ехэ «далайнууд» дайралдаа гэжэ хэлэхээр. Сабшалан, таряаламнай хоорондоо холо-холо оршодог. Миил гол нютагуудые нэрлэн тоолоходо энэниие ойлгохоор: Нурта, Хужар, Хара-Уһан, Зэмхэ, Хуурай-Цахир, Үлэнтэ... Гэбэшье, бүхы агротехническэ хүдэлмэри саг болзортоо хэгдэжэ түгэсхэгдэдэг. Ажал хэрэгэй зүб мүрөөр эмхидхэгдэдэгые, гэшүүн бүхэнэй харюусалгатай шамдуугаар хүдэлдэгые энэ гэршэлнэ. Бүтээгдэһэн бүхы хүдэлмэриин шанарые отрядайхид өөһэдөө шалгадаг, хинадаг заншалтай.

Шэнэ түрүү онол аргые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлһэнэй ашаар ЛМО түрүүшын жэлдэ һаһала һайн үрэ дүн туйлаа. Сабшалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 24,6 центнер һайн шанартай үбһэн һүрилэгдөө гэхэ гү. али хараалагдаһанһаа 8,6 центнерээр дээгүүр абтаа. Отрядай гэшүүн бүридэ 624 центнер тэжээл бэлэдхэгдээ. Зэмхын МТФ-гэй дэргэдэхи 230 га талмайһаа дунда зэргээр 159 центнер силосэй ногоон ургамал сабшагдажа, 3,5 мянган тонно шэмэтэ тэжээл дарагдаа һэн. Энэ хадаа түсэбһөө 1300 тонноор ехэ байгаа. Ажахын экономическа албанай хараалһанай ёһоор отряд 60 мянган түхэригэй сэнтэй үбһэ тэжээл үй-

ҮДЭР БҮХЭНӨӨ-ҮНДЭР УРГАСАДА

АЖАЛ ХЭРЭГЫНЬ УРАГШАТАЙ

Бэшүүрэй районой Охин-Булагай совхозой таряашад, механизаторнууд газар таряалан эрхилхэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулдаг болонхой. Илангаяа газар элдүүрилжэ, үрэжэлтэ хубиинь һайжаруулха хэрэгтэ түрүү онол аргануудые хэрэглэжэ, эндэ хүдэлдэг хүнүүд моральна болон материальна талаар урмашуулха элдэбын шэнэ гуримуудые үргэнөөр нэбтэрүүлнэ.

Хэнэйшье мэдэһээр тус ажахынхид район дотороо түрүүлэн, газарай хүрьһэ хамгаалха гуримые өөһэдтөө хэрэглэжэ эхилээ һэн. Тэрэниие зүбөөр ашаглажа шадаһанай ашаар совхозой ехэнхи таряалангай үрэжэлтэ хубинь һалхиһаа гэмтэхэеэ болинхой. Эдэ бүгэдэһөө боложо. орооһото ургамалнуудай ургасань хараа сайса дээшэлһэн байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр ажаҳын таряашад баян ургаса хуряажа абаһандаа гүрэндэ орсоһо тушааха түсэбөө 166 процент бэелүүлээ. Энэ амжалта ямар аргаар туйлагдааб гэхэдэ, нэн түрүүн совхозой механизаторнууд ажалдаа хамтын подряд нэбтэрүүлһэнэй ашаар үндэр ургаса хуряагаа. Илангаяа Иван Маркович Асеевэй даадаг тракторна бригадынхид түрүү онол аргаар хүдэлжэ, ехэ амжалта туйлаһан байна.

Мүнөө энэ статья соогоо Охин-Булагайхидай хайшан гээд шухала кампанидаа техникэеэ бэлдэдэг, тэрэнээ зүбөөр хэрэглэдэг тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйб. Машина, тракторһаа ехэхэн юумэн дулдыдадаг гэжэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, механизаторнууд тоолодог байна. Энэ талаар совхозой директор нүхэр С. Ц. Итыгилов өөрынгөө һанамжаар хубаалдаба.

— Техникэеэ саг сооһь, һайн шанартайгаар бэлдэһэнһээ ажахын экономикэ сэхэ дулдыдаха байна. Жэшээлбэл, хабарай тарилгые богони агротехническэ болзорто үнгэргэлгэ, ургасын хойноһоо харууһалга, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ, намар орооһото болон тэжээлэй ургамалнуудые хуряалга. Ямаршье малшан, луговод, барилгашан трактор болон бусад техникэгүйгөөр юушье бүтээжэ шадахагүй ха юм,— гэжэ Самбу Цыбикдоржиевич хэлээ һэн.

Зүб лэ даа. Һайнаар заһабарилагдаһан машина, техникэ сезон соо нэгэшье һаадгүйгөөр хүдэлгэгдэхэдөө ямар ехэ ажал бүтээнэ гээшэб?! Эдэ бүгэдые һайн ойлгоһон механизаторнууд үбэлэй һаранuудта бүхы техникэеэ богони болзорто гүйсэд бэлэн болгохые оролдодог байна.

Энэ ажахын таряашад ургаса хуряажа дүүргэһэнэйнгөө һүүлээр үбэлдөө ажалда хабаадуулагдахагүй трактор, комбайн болон бусад техникэеэ тусхай ГОСТ-ын ёһоор хадагалаанда табяад, заһабарилжа эхилдэг гуримтай. Үнгэрэгшэ жэлэй таряа хуряалгын һүүлээр Охин-Булагай механизаторнууд хурамхаанайхидай жэшээгээр бүхы техникэеэ түргэн саг соо һайн шанартайгаар заһабарилха гэһэн һайшаалта үүсхэл район дотороо гаргаа һэн Тэдэнэрэй уряае колхоз, совхозуудай таряан ажалые эрхилэгшэд халуунаар дэмжэһэн байна.

Механизаторнуудай абаһан социалис уялга соо иигэжэ бэшэгдэнхэй: энэ жэлэй февралиин 1 болотор газар элдүүрилдэг, таряа таридаг техникэ, машинануудаа, апрелиин 30 хүрэтэр орооһонойнгоо комбайнуудые, апрелиин 1 болотор бүхы тракторайнгаа 94 процентыень бэлэн болгохоор хараална. Мүнөө эдэнэрэй туйлаһан амжалтыень хаража үзэбэл, атаархамаар даа. Ажахын механизаторнууд абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлжэ байнхай. Тусхайлбал, хараалагдаһан саг соогоо 30 плуг, 32 культиватор, элдэб түхэлэй бүхы борной, орооһоной 51 сеялкэ бэлэн болгогдоо. Һүүлэй дүнгөөр бүхы орооһоной комбайнай 80 процентнь, тракторай 99 процентнь заһабарилагдаад байна. Хартаабха таридаг бии байгаа түхеэрэлгэнүүд, органическа болон минеральна үтэгжүүлгэ сасадаг, орооһо сэбэрлэдэг машинанууд, силос хуряадаг комбайнууд, бүлүүр станцинууд мүн лэ бэлэн болгогдонхой. Мүнөө ажахы дотор запчастьнуудай дуталдаһан дээрэһээ К-700 түхэлэй нэгэ, «Казахстан» түхэлэй хоёр трактор, нэгэ хэды орооһоной комбайнууд үшөө заһабарилгаһаа гараадүй байна. Эдэ дутагдалнуудые усадхаха талаар мүртэй хэмжээн абтанагүй. Совхоз нёдондо намар районойнгоо Сельхозтехникэдэ дутуу запчастьнуудаараа захил хэһэн юм. Теэд эдэнь мүнөө болотор ямаршье туһаламжа үзүүлээдүй байһаар.

Совхоздо техникэ заһабарилха һайн бааза байгуулагданхай. Эндэнь мастерскойнууд ехэл олон. Мэргэжэл ехэтэй заһабарилагшад хуушан детальнуудые шэнэлэн бүтээдэг байна.

Эндэ техникэ заһабарилга комплексно аргаар ябуулагдадаг юм. Тракторнуудай ходовой частиинь, моторыень, тоһо түлишын аппаратурыень, электрооборудованиинь цехүүдтэ тараагдажа үгтэнэ. Эдэ бүгэдэ тусхай графигай ёһоор заһабарилагдаад, һөөргөө бусаагдажа эльгээгдээд, суглуулагдадаг гуримтай.

Б-Д. Д. Цоктоевой даадаг тракторна таряан ажалай бригадынхид ажахы дотороо түрүүлэн, бүхы техникэеэ саг сооһь һайн шанартайгаар бэлдэжэ дүүргээ. Энэ коллективэй гэшүүд коммунистнууд Дамба Жигжитов, Чагдар Доржиев, Батор Зундуев гэгшэдэй оруулһан хубита һаһала бии.

Дүршэлтэй заһабарилагшадай тоодо: токарь мэргэжэлтэй Екатерина Ивановна Разуваева, моторист Владимир Иванович Варфоломеев оролсоно. Тракторай, комбайнай электроборудовани, пускач, редукторнуудые заһабарилдаг Владимир Федотович Куприянов, тоһо түлишын аппаратура, гидросистемэ бэлдэдэг Кондрат Анатольевич Симонов болон бусад ажалаа һайн мэдэдэг хүнүүд юм.

Тракторнуудай ходовой часть ба арадахи мостыень Яков Сергеевич Симоновой даадаг бригадынхид заһабарилдаг. Эндэ слесарь-заһабарилагша Андрей Павлович Коробенков, республикын габьяата механизатор Савелий Демидович Симонов болон бусад һайнаар хүдэлнэ. Электрогагнууршан А. Е. Коробенковай оруулһан хубита нилээд ехэ.

Эндэ заһабарилагдаһан техникыень шалган абаха тусхай комисси хүдэлдэг юм. Ажахын механик М. И. Разуваев, МТМ-е даагша А. М. Алексеев, ахамад инженер Д-Н. Б. Жигжитов гэгшэд комиссиин бүридэлдэ ороно.

Мүнөө үүсхэлшэдэй ажал хэрэгынь ехэл урагшатай ябана. Эдэнэрэй хэлэһэндээ хүрэхэ, һарбайһанаа абаха байһандань баташар найдамаар. Юуб гэхэдэ, Охин-Булагай механизаторнууд хабарай тарилгые богони агротехническэ болзорто һайн шанартайгаар үнгэргэхэ бата найдамтай үндэһэ һуури табиба ха юм.

Л. ЛУГОВСКОЙ.

ЗАГАҺАШАДАЙ ОЛЗО

Арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхээр дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан Кабанскын районой загаһа олзоборилдог «Байкал» колхозой Иван Семёнович Ермаковой бригада хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлээ. Тодорхойлбол, тус коллектив мүльһэн доогуур загаһа губшахадаа олзотой байжа, байгша оной нгоо нэгэдэхи кварталай түсэбые хоёр дахин үлүүлээ юм. Иигэжэ гурбан жэл хоёр һара хахадай туршада табан жэлэйнгээ даабариие сүм дүүргэһэн тус бригадын гэшүүд бүхыдөө 2720 центнер загаһа бэлэдхэлэй пунктда тушаагаа.

Дурсагдагша коллективтэй аһа мана мүрысэдэг Афанасий Семёнович Ермаковой бригада хэлэһэндээ хүрэхэ ойртонхой. Түсэбтэ табан жэлэй туршада бэлэдхэлэй пунктда 2680 центнер загаһа тушааха даабаряа 2537 центнертэ хүргөөд байнхай.

Мүнөө колхозой загаһашад байгша оной нэгэдэхи кварталда загаһа олзоборилон тушааха түсэбөө урагшатайгаар дүүргэнхэй. туйлаһан илалтаяа улам батадхахаар ажаллана.

Н. ДАМБАЕВ.

КОММУНИСТ ТУХАЙ хөөрөөн

ХАМТЫН ХЭРЭГТЭ ШУНАЛ...

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай хатуу шэрүүн жэлнүүд. Арбан дүрбэтэйхэн Намжил хара ажалые хэлсэжэ, нилээд боргожобо. Тэрэнэй үетэн хүбүүд, басагад эжынэрээ, эгэшэнэрээ дахажа, тэрэ үедэ хүдөөдэ хамаг ажал хэжэ хатуужаһан, хүдэржэһэн, одоол зүһэм хилээмэнэй амтые, тэрэнэй сэнгые һаһала мэдэхэ болоһон гээшэ.

1943 ондо Намжилай арбан табандаа алхажа, колхозой бэрхэ хүдэлмэришэн болоод, түлэг дундаа ажаллажа байхада, баруун фронтһоо гашуудалта мэдээсэл абтаа һэн. Солдат Цыренов Очиржаб хархис фашистнуудые хюдаһан шанга байлдаанда баатарлигаар тэмсэн унаба гэһэн бэшэг байба. Багадаа эхэһээ гээгдэһэн нагаса абгайнь мүнөө хайрата эсэгээ алдажа үншэрһэн бүлсэгэр улаахан ээ хүбүүгээ тэбэрижэ таалаад, нюдээ уһатуулан: «Муха, хүбүүмни, баабайнгаа нэрые нэрлүүлжэ, гэр гуламтынгаа сэргые бодхоожо, олоной түлөө оролдожо, хамтын түлөө хам оролсожо ябыш даа» гэжэ һайхан үреэлээ хэлээ бэлэй. Тиигэжэ нагаса абгайнгаа дэмбэрэлтэ үреэлээр тэрэ урма зориг түрэжэ, урагшатай һайн ябадаг юм. «Юрөөлэй үзүүртэ тоһон» гэжэ энэл ха юм.

Заха, Дундада болон Үлзытын сабшалан, таряалангууд. Мозойн, Дунда болон Арын горхоной сабшалангууд. Эндэл Намжил таряа ургуулаа, хуряагаа, үбһэ сабшаа, һүрилөө. Хоёр морин до оруулһан анзаһаар хабар бүхэндэ газараа хахалжа, морин сеялкэнүүдээр таряагаа тариха, хойто жэлэй тарилгада паар хахалжа бэлдэхэ. Гар болон морёор лэ хамаг ажал хуу бүтээлсээд лэ тэрэ ябагша һэн.

Алишье ажал хэжэ нилээд дүршэһэн Намжилые дайнай һүүлээр колхозой правлени таряан ажалай бригадир болгоо һэн. Ажал эмхидхэжэ шадаха шуран һүбэлгэноо, шадамар бэрхэеэ тэрэ эндэл харуулаа бэлэй. Бригадынхидынь хүдөө ажалай түсэб даабаринуудые саг болзортонь, һайнаар дүүргээд лэ байха. Дайнай үедэ, совет арадай хүсэ шадалаа зангидан ажаллажа байһан шангахан жэлнүүдтэ, Намжил гурим журамда һураһан, хүтэлбэрилэгшын даабари захяануудые жэншэдгүй дүүргэжэ, һайн дадалтай болоһон юм. Һүүлээрнь 50-аад онуудта Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшээр нютагайхидынь тэрэниие һунгажа, ехэ найдабари үзүүлээ һэн. Совхозой эмхидхэгдэхэдэ, тэрэ Булаг нютагайнгаа комплексно томохон бригадые хүтэлбэрилөө һэн.

Үе сагайнгаа эрилтэнүүдтэ хүрэмөөр тэрэ хододоо бэеэ абажа һураһан. Политическэ эрдэм мэдэсэеэ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ, политхэшээлнүүдтэ һуралсажа ябаа. Чисаанын совхозой дирекциин, парткомой зууршалгаар тэрэ Улаан-Үдын советско-партийна һургуулида орожо һураа һэн. Удаань Яруунын районой мал шахадаг «Улаан Туяа» совхозой директорээр хүдэлөө. Тиигэжэ колхозой юрын гэшүүнһээ ажахын директор болотороо ургаһан намтартай. Тэндэһээ Московско областиин Мытищи хотодо бэлэдхэлэй курсада һуралсажа дүүргэһэн.

Тэрэ Георгиевкын, Үдын совхозуудта отделениие эрхилэгшээр хүдэлжэ, халуун ажалай охин соогуур хамтын хэрэгэй түлөө оролдоһон, шадамар бэрхэ эмхидхэгшэ байһанаа харуулһан. «Георгиевский» совхозой Аһангын отделениие шадамар бэрхээр хүтэлбэрилжэ, үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаһанайнгаа түлөө тэрэ районой Хүндэлэлэй самбарта оруулагдаһан байха юм.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада Н. Ц. Очиржапов «Бурводстрой» ПМК-гай начальнигай орлогшоор хүдэлнэ. Тиихэдээ районой найман совхозоор ябажа, уһалуурин барилганuудые, хаалта, даамба далангуудые, хашаабуудые капитальна, мүн саг зуурын заһабарилгын хүдэлмэринүүдые тодорхойложо, үнэ сэнгыень, саг болзорыень хэлсэжэ, хэлсээнүүдые баталдаг юм.

Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада районой совхозуудта уһалуурин барилгануудые заһабарилха түсэб мастер Намжил Цыреновичэй хүтэлбэри доро холо үлүүлэн дүүргэгдөө. Жэшээнь 1980 ондо 100,7 1981 ондо — 130,8, 1982 ондо — 142 процент, үнгэрһэн 1983 ондо — 188000 түхэригэй оронда 300900 түхэригэй хүдэлмэри хэгдэжэ, түсэбөө 160 процент дүүргэһэн байха юм. Тиигэжэ тэрэ үнгэрһэн жэлэй хүдэлмэриин эрхим дүнгүүдэй түлөө КПСС-эй райкомой, районно Советэй гүйсэдкомой хамтын шиидхэбэреэр районой Хүндэлэлэй самбарта хоёрдохёо оруулагдажа, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа.

Энэ жэлэйшье хүдэлмэриин түсэбүүд урагшатай һайнаар бэелүүлэгдэжэ байнхай. Улаан-Одоной, Байсын-Эбэрэй, Шара-горхоной участогуудта уһалууриин һубагуудые заһабарилха хүдэлмэри мүнөө түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Улаан-Одондо мелиораторнууд А. С. Черных, В. В. Кабаков, Ф. Г. Черных, Байсын-Эбэртэ И. Ф. Совицкий, А. М. Андруш, Шара-Горхондо В. И. Тарасенко, В. И. Золотарев, Н. Д. Осокин гэгшэд ажалланад. Заһабарилгын ажал дээрэ хамаг хүсэл элсүүлэгдэнхэй, уһанай ехээр урдахаһаа урид, апрелиин эхеэр тус хүдэлмэринүүд урдижэ дүүргэгдэхэ юм. «Бурводстрой» ПМК-гай хүтэлбэрилэгшэд хамаг хэрэгтэй техникэ: скрепер, бульдозер, шорой ашаха оньһон түхеэрэлгэнүүд болон автосамосвалнуудые мелиораторнуудта һаадгүй үгэнэ.

Тиихэдэ Үдэ, Анаа, Хүрьбэ голнуудай эрье бүхэлхэ тон шухала хүдэлмэри дүүргэхэ хэрэгтэй юм. Юуб гэхэдэ, ехэ бороо, үһөөтэй жэлдэ гол горход эрьенүүдһээ халижа, сабшалан, хуряагдаһан үбһэн уһанда абтажа, ажахынууд ехэ гарза хохидолдо ороно.

— Эрдэмтэ мелиораторнуудай эрье бүхэлхэ, газар үшөө һайнаар уһалха проектнүүдые бүтээжэ бэелүүлээ һаань, ехэл һайн бэлэй, — гээд Намжил Цыренович дурадхана. —Илангаяа эрье бүхэлхэ хүдэлмэринүүдые тусхай түсэбтэ оруулжа, мүнгэ зөөри һомолхо тон шухала болоно.

ЭРШЭЕЭ БУУРУУЛХАГҮЙ

Ленина» колхозой 13 һаалишад мүн лэ даабарияа һайнаар бэелүүлээ. Сомоной Соведэй депутат Татьяна Тимофеевна Кожевина түсэбэй ёһоор 1600 килограмм һү һааха һаа, тэрэнээ 2 мянгаһаа үлүүлээ. Энэл ажахын һаалишад П. Т. Нетесова, Т. М. Красильникова, гэгшэд мүн лэ хоёр мянгатанай тоодо оронхой.

Республикынгаа байгуулагдаһаар 60 жэлэй алдарта ойе угтуулан абаһан уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула хонишод — коммунистнууд болон арадай депутадууд нилээдгүй оролдолго гаргаһан байна. Тиигэжэ зуун эхэ хонин бүриһөө зуун хурьга абагшадай тоодо хонишод Д. Г. Иванов, Б. Ц. Эрдынеев, М. Д. Цыбенов, В. Д. Кобылкин, Ю. С. Хамуев, Ю. В. Красильников болон бусад оролсоно. Үнгэрһэн жэлдэ хура бороотой, шииг нойто ехэтэй байжа, үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэгдээ һэн. Энэ хэрэгтэ колхозуудаймнай механизаторнуудай оруулһан хубита ехэ. М. И. Кошелев, Б. Г. Дашицыренов түрүүтэй механизаторнууднай үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулаа юм. Үнгэрһэн жэлдэ манай районой ажалшад, зэдынхидтэй хамта тосхон, һууринуудаа болбосон түхэлтэй болгожо ногооруулха гэһэн үүсхэл гаргаһан байна.. Энэ үүсхэлыемнай республикын олохон районуудай һайшаан дэмжэһэниинь мэдээжэ. Бидэнэр тэрэнээ бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула ажахыдаа ехэхэн хэмжээнэй хүдэлмэри ябуулнабди. Байрын гэрнүүдые олоор барижа, малай байрануудые заһабариһан, Хушуун-Үзүүртэ худалдаа наймаанай түб, хүүгэдэй саад нээбэбди. Һуурин тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо, модо һуулгажа ногооруулха талаар үнгэргэгдэһэн хүдэлмэридэ арадай депутадууд, колхозой мэргэжэлтэд, илангаяа анхарал, оролдолго ехээр гаргаһан байна. Һургуулиин, хүүгэдэй саадай, амбулаториин, соёлой байшангай, мүн ниитын бэшэшье эмхинүүдэй газаагуур модо олоор һуулгагдаа. Энэ хүдэлмэримнай үшөөшье үргэлжэлһөөр.

Һүүлэй жэлнүүдтэ нютагтамнай барилга, заһабарилгын хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэнэ. Гансал үнгэрһэн жэлэй туршада Хушуун-Үзүүртэ хоёр байратай 4, нэгэ байратай 3 гэр бодхоогдоо. Тэжээл бэлэдхэлгын цех, силос дараха нүхэн, хонидой байра, витаминтай ногооной гурил хадагалха склад болон бусадшье барилганууд олоор бодхоогдоо. «Путь Ленина» колхоздо нёдондо тугалай байра, котельни ба байрын гэрнүүд баригдажа, ашаглалгада үгтөө. Барилгын хүдэлмэри мүнөөшье үргэлжэлһөөр. Энэ хэрэгтэ депутадуудай саг үргэлжын комиссинууд ехэ туһаламжа үзүүлдэг юм. Соёлой, худалдаа наймаанай ба хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха талаар эмхидхэгдэһэн комиссиие Бар тосхоной фельдшерскэ пунктые даагша Гелина Васильевна Ульянова олон жэлэй туршада хүтэлбэрилнэ. Комиссиин гэшүүд үбэлжэлгын үедэ малшадай байрануудаар ябажа, худалдаа наймаанай, соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хэрэгыень хинан шалгадаг. Елена Ивановна Черных хүдөө ажахын комиссиин түрүүлэгшын үүргые эрхимээр дүүргэдэг. Агроном мэргэжэлтэй энэ нүхэрнай хабарай тарилгын, үбһэ бэлэдхэлгын болон таряа хуряалгын хаһада, илангаяа гоошагай бэрхээр ажалладаг байна. Арадай депутадууд А. А. Лебедев, В. Б. Содномова, Г. И. Иванов гэгшэд даалгагдаһан уялгануудтаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг хүнүүд болоно.

— Депутадуудай уялгануудтаа харюусалгатайгаар хандалга шухала байха юм. Соведүүдэй хүдэлмэридэ тэдэ эмхидхэхы эхи табиха, өөрыгөө тойруулан арадай бүхы һунгамалнуудые нягтаар жагсааха, тэдэнэй зохёохы эдэбхи үүсхэлые урмашуулха ба шэглүүлэн хүтэлбэрилхэ үүргэтэй гээшэ,— гэжэ нүхэр К. У. Черненко КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1984 он) Пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэһэн байна. Манай депутадууд өөһэдынгөө уялгануудта үнэн сэхээр, харюусалга ехэтэйгээр хандадаг. Мүн депутадайнгаа үүргые дүүргэхын, һунгагшадайнгаа захяа заабаринуудые зүбөөр бэелүүлхын түлөө эдэбхи үүсхэл гаргадаг. Мүнөө КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1984 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар харюусалгатай зорилгонууд табигдана. Тиимэһээ эршэ хүсэеэ багашье һуларуулангүй, үргэн дэлисэтэйгээр, урагшаа дабшаха ёһотойбди.

И. ГЕНИНОВ,
Мухар-Шэбэрэй районой Хушуун-Үзүүрэй сомоной Соведэй түрүүлэгшэ.

Кабанскын районой Селенгинск посёлогой 22-дохи СГПТУ-да залуушуулые һайнаар хүмүүжүүлдэг, эрхим мэргэжэлтэдые бэлдэдэг. Үйлэдбэриин талаар һургадаг мастер Н. А. Симановская эрхим хүмүүжүүлэгшэ гэжэ коллектив соогоо суурхадаг. Нина Александровна хэшээлнүүдээ ажабайдалтай холбоотойгоор үнгэргэхые оролдодог, һурагшадай практикада ехэ оролдосотойгоор хандадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ; Н. А. Симановская (саанань) һурагша Светлана Алапкинатай химеэр анализ хэжэ байна.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

БАТА БЭХИ ХОЛБООН

Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй 35 жэл

СЭВ-эй гэшүүн-оронууд дэлхэй дээрэ экономическа эгээн найдамтай хүсэн гээд нэрлэгдэхэ ёһоороо нэрлэгдэдэг. Газар дэлхэйн хүн зоной 10 процентынь ажаһуудаг социалис 10 гүрэн бүхы дэлхэй дээрэ үйлэдбэрилэгдэдэг национальна доходой 25 процентһээ үлүүе ээлнэ. Тэдэнэр дэлхэйн промышленна продукциин гурбанай нэгэ хубиие, хүдөө ажахын продукциин 20 процентые үйлэдбэрилдэг юм. Научно-техническэ бүхы хүсэнэй гурбанай нэгэ хубинь социалис оронуудта тудана.

Эдэ амжалтанууд харилсаа холбоогоо хүгжөөн нарижуулха эрмэлзэлтэйгээр хүсэ шадалаа элсүүлэн зорюулһанай ашаар түйлагдаа. СЭВ хадаа экономическа шэнэ түхэлэй харилсаанай, аха дүүгэй харилсаа холбооной, социалис интернационализмын, адли тэгшэ ба нүхэд ёһоной харилсан туһалалсалгын ёһо гуримуудта үндэһэлһэн дэлхэй дээрэхи түрүүшын уласхоорондын организаци болоно.

СССР-эй ВДНХ-гай «Центральный» гэжэ павильондо һаяхан нээгдэһэн выставкэ СЭВ-эй ажал ябуулгын 35-дахи жэлэй ойдо зорюулагдана.

СЭВ-эй хүгжэлтын бүхы түүхэдэ социалис оронуудай холбоон яажа бэхижээб, орон бүхэнэй, мүн хани барисаата бүхы оронуудай социально-экономическа хүгжэлтын зорилгонуудта харюусахаар шэнэ түхэл маяг ба онол аргануудаар яажа баяжааб, ажахын талаар олон янзын ябуулганууд яажа гүнзэгырөөб гэжэ экспонадууд хөөрэнэ. Тодорхойлбол, имагтал үнгэрэгшэ арбан жэлэй туршада СЭВ-эй оронуудай экономическа ургалтын эршэ капиталис хүгжэнги гүрэнүүдтэ орходоо хоёр дахин дээгүүр байба. Социалис оронуудай национальна доход 1950 онһоо 1982 он хүрэтэр 8 дахин, харин промышленна үйлэдбэри 13 дахин ургаа. Үшөө нэгэ тодо баримта гэбэл, һүүлэй 25 жэлэй туршада СЭВ-эй оронуудта 75 миллион гэр байра баригдаа.

Хамтын хүсөөр хэгдэдэг барилганууд уласхоорондын социалис ажалай хубаарилгын ашаг олзотой байһанай тодо гэршэ, манай үеын һүлдэ тэмдэг болоно. Шухаг удха шанартай «Дружба» гэжэ нефть дамжуулха сорго хоолой, газ дамжуулха «Союз» гэжэ сорго хоолой, СССР-тэхи Усть-Илимскэ целлюлозно завод, Монголдохи «Эрдэнэт» гэжэ зэдэй ба молибденэй комбинат, Венгридэхи «Пакш» гэжэ атомна электростанци, Кубадахи никель буйлуулдаг заводууд, Винница (СССР — Альбертирша (ВНР) гэһэн ЛЭП-750, Болгариин Кремиковско металлургическа комбинат—эдэ бүгэдэ болон бусад объектнууд манай харилсан туһалалсалгын ашаг үрэ ехэтэй дүнгүүдые гэршэлэн харуулна гээшэ.

«Ряд» гэдэг электронно-тоололгын машинануудай ниитэ нэгэн системэ, ашаанай вагонуудай хамтын парк, Дубнадахи ядерна шэнжэлэлгэнүүдэй институдай ажал ябуулга, «Интеркосмос» программые бэелүүлгэ болон харилсаа холбоое бэхижүүлхэ талаар удаан болзорой табан программа, ашаг үрэ ехэтэй бусад хэмжээ ябуулганууд эдэ дүнгүүдэй тоодо оролсоно.

Хүсэл оролдолгоёо нэгэдүүлхэ ба залан хүтэлбэрилхэ хэрэг аха дүү бүхы оронуудта адли аша туһатай. Тиигэжэ Советскэ Союз СЭВ-эй оронуудые, нэн түрүүн шухала хэрэгтэй продукциар, түлишэ ба түүхэй эдээр хангажа, тэдэнэй экономикодо горитой хубитала оруулна. Олонхи ушарта тэдэнь дэлхэй дээрэ тогтоогдомол сэнһээ доогуур сэнгээр худалдагдадаг. Байгша табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй туршада СССР-һээ 264 миллион тонно нефть, 92 миллиард кубометр газ, 128 миллион тонно түмэрэй зүйлнүүдтэй түүхэй эд, 19 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ, мүноо үеын эллэб янзын техникэ социалис оронуудта эльгээгдэһэн байна. СЭВ-эй оронууд өөрынгөө ээлжээндэ манай гүрэндэ олон машина ба техникэ, транспортын хэрэгсэлнүүдые, телефонно аппарадуудые, эм домуудые, үргэн хэрэглэлэй эд бараа, овощ болон жэмэсүүдые, гуталнууд ба мебель ехээр эльгээнэ.

Харилсаа холбоо байгуулһан социалис оронууд экономикоёо хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ тушаа орёо асуудалнуудые яажа шиидхэнэб, арадай ажахын зарим участогуудта дайралдадаг дутагдалнуудые усадхаха тушаа ямар хэмжээнүүдые абанаб гэжэ выставкэ дээрэ харуулагдана. Мүнөөнэй капиталис экономикын доройтожо байха үедэ тэдэ оролдолгонуудай дүнгүүд илангаяа элеэр харагдана. СЭВ-эй оронуудай национальна доход табан жэлэй гурбан жэлэй туршада 7,3 процентээр, промышленна продукци 8,5 процентээр ургаа. Энэнь капиталис хүгжэнги оронуудай түйлаһан дүнгүүдһээ хоёр дахин ехэ гээшэ.

СЭВ-эй оронуудай промышленностиин гол фонднууд һүүлэй гурбан жэлэй туршада 18—20 процентээр ургаа гээд СССР-эй Наукануудай академиин Дэлхэйн социалис системын экономикын институдые толгойлогшо академик О. Т. Богомолов бидэнэй анхаралые хандуулба.

— Эдэ тоонууд онсо удхатай, — гэжэ эрдэмтэ тэмдэглэбэ. — Юундэб гэхэдэ, гол фонднуудай ургалта (энэнь, үнэндөө, гүйсэд һайнаар хэрэглэгдэдэг һаа) ерээдүйн экономическа дэбжэлтын арга нүхэсэл мүн болоно. Иимэ зорилготойгоор хани барисаата оронуудта экономико хүтэлбэрилгын онол арганууд нарижуулагдана. Аха дүү партинууд дотоодын экономическа политикаяа бэелүүлхэдээ тус асуудалда гол шухала анхарал хандуулдаг байна.

(ТАСС).

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ, ХАНИ ХОЛБООНОЙ АША ТУҺАДА

ЖЭМЭСТЭ ОРОНОЙ ГЭС

...станцида Вячеслав хүдэлдэг юм. ГЭС-ые тэрэнэй һайн мэдэдэг байһаниинь гайхалтай бэшэ, тиимэһээ тэрээн тухай, өөрынгөө нүхэдэй ажал тухай тэрэ һонирхолтойгоор хөөрэнэ.

— Мүнөө ГЭС-тэ арбан дүрбэн совет мэргэжэлтэд ажаллана, — гээд тэрэ хэлэбэ. — Агрегадуудые табалгаряагүй һайнаар хүдэлгэхэ, аль бүхы һаатабари зайсуулха гээшэ манай гол зорилго болоно. Һая болотор бидэ нилээд олон һэмди. Яахадааб гэхэдэ, турбина, генераторнуудые тодхохын түлөө, тэдэниие саг соонь хүдэлгэхэ, ашаглалгада оруулхын түлөө бидэ харюусадаг байгаабди. Хабсаралгын талаар аргентинынхидэй богони болзор үгэһэн дээрэһээ хүдэлмэримнай харюусалгатайшье, шахардуушье байгаа. Аргентин мэргэжэлтэдэй заримайнь түрүүшын үсэр бидэндэшье, манай техникэдэшье этигэлгүйгөөр хандадаг байһанһаа хүдэлмэримнай хүндэрдэг һэн.

Тэрэнэй хэлэхые шагнахадаа, Буэнос-Айреста хөөрэгдэһэн нэгэ ушарые һанаандаа оруулбаб. Барилгые хүтэлбэрилжэ байһан аргентино-уругвайн холимог комиссиин секретарь Вивиано Росси гэгшэ һүүлшын арбан дүрбэдэхи турбиные ашаглалгада оруулалгатай холбоотой баяр ёһолол дээрэ, 1982 оной декабрьда, үгэ хэлэхэдээ, энэ тушаал даажа абахыемни намда дурадхахадань, арсан алдаһан хүнби, яахадааб гэхэдэ, совет техникын шанартань, совет мэргэжэлтэдэй эрдэм мэдэсэдэнь найдадаггүй байгааб гэжэ мэдэрһэн юм. Аргентинын хархис хэблэлэй совет техникэ тушаа, манай оронуудай инженернүүд тухай муушалжа бэшэдэг байһан дээрэһээ этигэжэ ядадаг байгаа ха.

В. Росси гэгшын һүүлшын үгэнүүд бүришье талархамаар байба. «Совет турбинанууд найдамтайгаар хүдэлнэ, аргентинынхид совет мэргэжэлтэдтэй хамта хүдэлһэндөө ехэтэ сэдьхэлээ ханангиу саашадаашье СССР-тэй хани холбоотойгоор ажаллабал, һайн бэлэй», — гэжэ тэрэ үгэеэ түгэсхөө һэн.

Москва, Харьков, Ленинград, Тюмень ба СССР-эй бусад хотонуудһаа Конкордидо ерэһэн бүхы совет мэргэжэлтэдэй шадамар бэрхээр, шэн габьяатайгаар ажаллаһанай эсэстэ эндэхид тэдээндэ ехэтэ этигэдэг, найдадаг болоо һэн. ГЭС дээрэ хүдэлжэ байһан бүхы аргентинынхид эгээл хүбүүн, манай орон дотор ургаһан, дээдэ эрдэмтэй болоһон, Братска ГЭС-ые барилсаһан, Эскамбрайн хада хабшалнуудта кубынхидай электростанци барихадань туһалһан хүн. Владимир Касперовичые, Леонид Волковые дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэд гэжэ магтадаг байна. Тиихэдэ Харьковай электромеханическа заводһоо — Борис Мищенко, Ленинградай «Электросилэһээ» Владимир Поляков гэгшэд өөһэдынгөө ажал хэрэгые һайн мэдэдэг хүнүүд юм.

Машинка залай нэгэ таһаг соо бүлэг аргентин механигүүдай хажууда бидэ тогтобобди. Тэдэнэр машина, түхеэрэлгэнүүдые хинан шалгажа байбад. Комбинезон үмдэһэн нэгэ наһажаал аргентинец тоһондо зууралдаһан гараа улһаар аршажархёод, бидэнтэй туд бүхэнтэймнай мэндэшэлдээд, нүхэдтэеэ танилсуулба. «Совет агрегадууд һайнаар хүдэлнэ, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. — Ямаршье техникэдэл адли, турбинанууд баһал өөрын янза шэнжэтэй aaб даа. Эдэниие үшөөл һайн мэдээдүй байнабди. Гэбэшье танай мэргэжэлтэд бидэндэ туһална гээшэ. Тиигэжэ тэдэнэй аша туһаар хамаг «нюусыень» ойлгохо аабзабди.

ГЭС-тэ ерэһэнэйнгээ эсэстэ «Сальто-грандегэй» генеральна дарга инженер Эдуардо Алькасартай хөөрэлдөөн болобо. Совет машина, түхеэрэлгэнүүдэй һайн хүдэлдэгтэ сэдьхэлээ хананги байһанаа тэрэ далда нюсагүйгөөр хөөрэжэ үгэбэ. Гансал техникэһээ гадна, танай оронһоо ерэһэн хүнүүдээр, тэдэнэй хэрэг ажалдаа һайнаар хандадаг байһаар, эрдэм мэдэсээрнь сэдьхэлээханангибди гэжэ тэрэ хэлэбэ. Тэдэнэй һайн һанаатай байһые, ямаршье сагта туһалха гэжэ оролдодог байһые онсолон тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб. Тобшохоноор хэлэбэл, Советскэ Союзтай хани холбоотойгоор ажаллажа байһандаа бидэ ханангибди гэжэ Э. Алькасар үгэеэ түгэсхэбэ.

А. МЕДВЕДЕНКО,
ТАСС-ай корр.

Конкорди-Буэнос-Айрес.

ДРА. Апрелиин революциин зорилгонууд болон түйлалтануудые ойлгуулгада хүн зоной дунда хэблэл тараадаг хэрэгсэлнүүд ехэ үүргэ дүүргэнэ. Шэнэ демократическа общество байгуулгада ажалша арадай түйлалтанууд, республикын экономическа хүсэ шадалые хүгжөөхэ талаар афгано-совет хани нүхэсэл, харилсаа холбооной үүргэ болон удха шанар тухай парти болон правительствынгаа гаргаһан тогтоолые афганцууд ехэтэ һонирхон уншана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Джаузджан провинциинхид һүүлэй һонинтой танилсана.

ТАСС-ай фотохронико.

УЛАСХООРОНДЫН ТҮГШҮҮРИЛЫЕ ҺУЛАРУУЛХА

Советскэ Союз эб найрамдалта политикадаа үнэн сэхэ юм. Тэрэ буу зэбсэгүүдые, нэн түрүүн ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые хороохын түлөө, гүрэнүүдэй хоорондо этигэл найдал тогтоохын түлөө, шахардуу шанга байдалые һуларуулхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Москвада болоһон совет-испаниин хөөрэлдөөнүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. Черненкын, Испаниин король I Хуан Карлосай хэлэһэн үгэнүүдые уласхоорондын олониитэ, хэблэл шэнжэлхэдээ, иигэжэ тайлбарилна.

Испаниин гүрэнэй толгойлогшын албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэлгэ, К. У. Черненкын болон I Хуан Карлосай хэлэһэн үгэнүүд **Испаниин хэблэлэй, радиогой, телевидениин** гол анхаралда байһаар. Уласхоорондын түгшүүрил һуларуулхые Москва болон Мадридай хүсэжэ байһые Испаниин королиие халуун дулаанаар угталга элирхэйлэн харуулба гээд ЭФЭ гэдэг информационно агентство тэмдэглэнэ. Дайнай аюулые һуларуулхын тула мүнөө хэзээ хэзээнэйхидэ орходоо үлүү ехэ оролдолго гаргаха ёһотойбди гэжэ К. У. Черненко эрид мэдүүлээ гээд агентство дамжуулна.

I Хуан Карлосай албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэлгэ совет-испаниин харилсаанай нилээд үргэдхэгдэжэ байһые элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ Америкын **ЮПИ** агентство мэдээсэнэ. Испани болон Советскэ Союз Европын ондо ондоо хубинуудта байгаашье һаа, али алиндань ашатай туһатай харилсаа холбоо тогтоохо аргатай гэжэ К. У. Черненко тэмдэглээ. Хоёр ороной хоорондохи харилсаае һайн, үнэн сэхэ үндэһэ һуури дээрэ хүгжөөхөөр Советскэ Союз бэлэн лэ.

Франс Пресс агентство иигэжэ дамжуулна: Шахардуу шанга байдалые һуларуулжа, харилсаа холбоо тогтоохо хэрэгтэ үүргэ нүлөө үзүүлхыень совет хүтэлбэрилэгшэ бүхы оронуудые уряалба. Буу зэбсэгүүдые, нэн түрүүн ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые адли тэгшээр хороохын түлөө Советскэ Союз тэмсэнэ.

Англиин **Рейтер** гэдэг информационно агентство К. У. Черненкын хэлэһэн үгые тайлбарилхадаа, СССР-эй залан сэхэ хараа бодолтой байһые баталаа. Түрүүлэн добтолхо американ ядерна буу зэбсэгүүдые Баруун Европын зарим оронуудта тараан тодхолго эб найрамдалай хэрэгтэ аюултай политика болоно.

Ядерна буу зэбсэгтэй гүрэнүүд нэгэ нэгэндээ зүрюу харша ябуулгануудые хэхэгүй, ядерна зэбсэг түрүүлэн хэрэглэхэгүй гэһэн уялга хадаа дэлхэй дээрэ эб найрамдалые бэхижүүлхэ шухала нүхэсэл болоно гэжэ Москва тэмдэглэбэ гээд Баруун Германиин **АРД** гэдэг телевизионно компани мэдээсэнэ.

Эб найрамдал бэхижүүлхэ, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан тайбанаар зэргэ оршохо гадаадын залан сэхэ политика СССР бэелүүлдэг юм гэжэ ГДР-эй **«Нойес Дойчланд»** газетэ бэшэнэ. Совет гүрэн энэ хараа шугамаа саашадаашье бэелүүлхэ юм гэжэ К. У. Черненко Кремль соо үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Болгариин **«Работническо дело»**, Венгриин **«Непсабадшаг»** газетэнүүд Испаниин королиин СССР-тэ ерэһэн тухай материалнуудые толилходоо, эдэ бүгэдэ хоёр ороной арадуудай хоорондохи холбоое, үгэеэ ойлголсолгые гүнзэгырүүлхэ юм гэжэ онсолон заана.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТАСС · АПН

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ УУЛЗАЛГАНУУД

ДЕЛИ. Индиин президент Заил Сингх совет болон эндэхэг космонавтнуудтай Президентын ордон соо уулзаба. Ниидэлгын программын амжалтатайгаар бэелүүлэгдэһээрнь тэрэ совет-индиин замбуулинай хамтын ниидэлгэдэ хабаадаһан Ю. В. Малышевые, Г. М. Стрекаловые, Ракеш Шармые, мүн космонавтнуудые бэлдэлгые хүтэлбэрилэгшэ В. А. Шаталовые, халан абаха экипажай гэшүүд А. Н. Березовойе, Г. М. Гречкые, Равиш Мальхотрые үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалһан байна.

Совет-индиин замбуулинай туршалга хоёр оронойхоорондохи заншалта хани барисаа холбоое хүгжөөн бэхижүүлхын тула шухала удха шанартай байна гэжэ Заил Сингх совет айлшадтай, тэдэнэй эндэхэг ханинартай хөөрэлдэхэдөө тэмдэглээ. Мүнөө СССР-эй ба Индиин хоорондо экономикын, эрдэм, техникын, худалдаа наймаанай талаар үргэн ехэ харилсаа холбоон тогтоогдонхой. Гүнзэгы үндэһэ һууритай хани барисаамнай тэдэниие хүгжөөлгын эрхэ нүхэсэл болоно.

ФАМ ВАН ДОНГЫН ХӨӨРӨӨН

НЬЮ-ЙОРК. Вьетнамай-Хитадай хилэ дээрэхи байдал улам орёо түгшүүрилтэй боложо байна. Хитадай тала ходо ходо хилэ эбдэжэ, Вьетнамай газар дайда руу нэбтэрэн ороно гэжэ СРВ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Фам Ван Донг Америкын «Ньюсуик» гэжэ долоон хоногтоо нэгэ удаа гарадаг газетэдэ интервью үгэхэдөө мэдүүлээ.

Вьетнамай-Хитадай хоорондохи харилсаанай хэмоороо зүришэлдөөтэй болоһониинь гайхалтайшье бэшэ. АСЕАН-ай гүрэнүүдэй болон Индохитадай оронуудай хоорондохи харилсаа таһалхые Пекин бүхы хүсөөрөө оролдоно. Пол Подой бандануудта Пекинэй засагаархид ехэ туһа хүргэнэ. США-гай президент Рейганэй Пекиндэ ерээд байха үедэ СРВ-гэй хилэ дээрэхи сэрэгэй ябуулгануудаа Хитадай эдэбхижүүлһэниинь дэмы бэшэ гэжэ Фам Ван Донг тэмдэглэбэ.

Вьетнам эб найрамдалта политика залан сэхээр бэелүүлнэ, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанай арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхээр бэлэн байһанаа мэдүүлнэ гэжэ СРВ-гэй правительствые толгойлогшо тэмдэглээ. Бидэ иимэ дурадхал Хитадай талада нэгэнтэ бэшэ оруулаа һэмди. Гэбэшье Пекин харилсаагаа һайжаруулха тухай манай үүсхэлые тооногүй. Американ правительствын дайсан харша политика энэ хэрэгтэ ехэ һаад тойбо татана.

ХАРАТА ЯБУУЛГАНУУД

ХАНОЙ. ВИА. агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, май һарын эхинһээ хойшо Хитадай тала СРВ-дэ эсэргүү сэрэгэй һүйдхэлтэ ябуулгануудаа үргэлжэлүүлһэн байгаа. Тусхайлбал, хүнүүдые һуулгаһан автобусые буудахадань, 1 хүн алуулһан, 9 хүн шархатуулагдаһан байгаа. Хатуен провинциин Вісюен уеэддэ Хитадай тала зэбсэгтэ ябуулгануудаа үргэлжэлүүлбэ. Вьетнамай хилэ сахигшад болон нютагай хүнүүд һүйдхэлшэдтэ шанга харюу сохилто үгөө.

ВИА-гай мэдээсэһэнэй ёһоор, Хитадай тала Вьетнамай Куангнинь провинциие нэгэнтэ бэшэ буудаһан байна. Энээнһээ уламжалан 13 хүн, тэрэ тоодо үхибүүд, эхэнэрнүүд болон үбгэд хүгшэд алуулаа, 23 хүн шархатуулагдаа. Гадна Хитадай солдадууд зэбсэгтэ ябуулгануудаа үргэлжэлүүлһэн, КНР-эй судханууд СРВ-гэй мэдэлэй уһа руу нэбтэрэн ороһон байна.

ХАНОЙ. СРВ, мүн ЛНДР ба НРК-да эсэргүүгээр Хитадай бэелүүлдэг политика улам дайсан харша боложо байна гэжэ «Нян зан» газетэ тэмдэглэнэ.

Һүүлэй үедэ Хитадай тала ехэ буугаар буудалгаяа улам үргэдхэбэ. США-гай президент Р. Рейганэй албанай хэрэгээр һаяхан Хитадта ерэһэнһээ хойшо хилэ дээрэхи дайсан харша ябуулганууд улам үргэдхэгдөө гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Пекин хоёр оронойхилэ дээрэ зэбсэгтэ хүсэнүүдээ үргэнөөр татана, СРВ-дэ эсэргүү һүйдхэлтэ ябуулгануудаа дэбэргэнэ.

ЗЭБСЭГТЭ ЯБУУЛГАНУУДАА ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛҺЭЭР

ПНОМПЕНЬ. Республикын бэеэ дааһан байдалые, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгые бүдүүлигээр хазагайруулжа, Таиланд арадай Кампучитай хилэ дээрэ зэбсэгтэ ябуулгануудаа үргэлжэлүүлһээр.

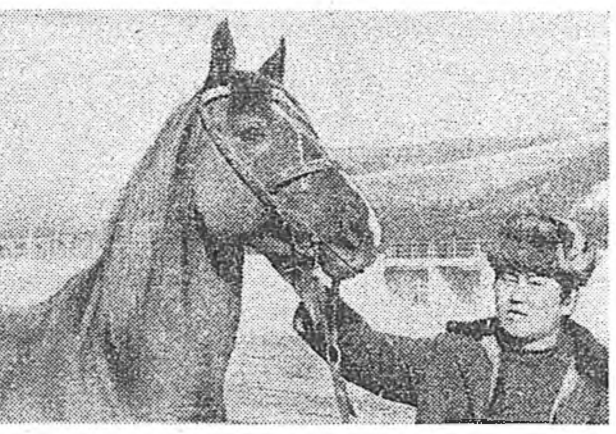
Кампучиин СПК гэдэг информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, апрелиин 27-һоо майн 5 болотор Таиландын агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй самоледууд НРК-гай агаарай дайда руу 9 дахин нэбтэрэн орожо, хилэ шадарай Кохконг болон Сиемреап провинциинуудай районууд дээгүүр тагнуулай ниидэлгэнүүдые хээ. Таиландын суднанууд Кох Конг болон Кох Танг гэжэ аралнууд шадараар Кампучиин мэдэлэй уһа руу 94 дахин нэбтэрэн ороһон байна. Һаяхан Таиландын сэрэгэй хоёр корабль Пол Подой бандануудай ябуулганууды дэмжэжэ, Кохконг провинциин эрье шадарай нютагуудые буудаба.

ХАТАРША ХҮЛЭГҮҮДЭЙ ТҮБЭРӨӨН ДУНДУУР

ЭНДЭ ерээд, яаралгүйхэнөөр хашаа хорёо соогуур ябажа, хатарша хүлэгүүдэй хазаар даран байхыень адаглахада, угаа дэмбэрэлтэй байха, юундэшьеб даа эдир залуугай үе наһан ой ухаанда эжэлүүдгүй ороодхидог. Энэшье ойлгосотой ха. Хүдөө нютагуудта хүлөө шоройдожо үдэһэн зондо агта хүлэгүүдэй түбэрөөн хиидхүүлэн, абарга томо арсалан мэтэ даража орохоёо байһан шэнги турьясагаaxa юм. Эдэ бүгэдые адаглажа байхадаа, агта моринда соло дуудаха гээшэ тон зүб байгаа гэжэ бодомжолхош. Зүгөөр хэды тиимэ байбашье эзэнэйнгээ ерэхэдэ. тэрэ дороо номгоржо, хсёр шэхэеэ хабтайлган татаад, дарибагар ута хушууғаа шонтойлгод гээд үнэрдэн байжа дүтэлнэ.

— Иимэ һайхан зантай амитад ха юм даа, — гэжэ байжа маниие дахуулжа ябаһан ахалагша зоотехник нүхэр Штеренберг налгай зохидоор тайлбарилжа эхилнэ. — Морин гээшэмнай ехэ ухаатай даа, тэрэнэй толгой, хүзүүе эльбэд гээд, энэрхы баяраа мэдүүлэн эрхэлүүлээд байхыешни ойлгоод лэ байдаг хэбэртэй. Манай дунда һайн мори унаха дурагүй хэн байхаб, мүнөө үедэ энээн тухай хөөрэлдэдэг болоошомнайшье һайшаалтай байна...

хододоо хоёр шэхэндэ дуулдажа байһан мэтэ болодог шуу. Тиигээдшье, али нэгэндэнь дүтэлжэ, гүрэмэл ута жолоогойнь узуур шангадхахада, шодогор нарин хүзүүгээ тэдэргэнь татаад, уур сухалаа хүрэнгеэр хуухираад, түмэр хатуу тахаараа газар сабшасагаан, һүртэй омогхон болоодхихо юм. Одоол тиихэдэнь елэгэр хурса үһэн дорохи балсантаһан мяханиинь болдируутан, шүрбэһэлиг салуу бэень гоё һайханаар үзэгдэхэдэл гэхэ. Үгышье һаа, хоёр-гурбатай эмниг зэримандань дүтэлхэдэшни, сэлмэг хүхэхэн нюдөөрөө айхабтар ехээр бэшүүрхэн хараад, хойто хоёр хүл дээрээ собхорон бодожо, шэнгэхэн оодон һүүл дэлһээ

Игэжэ Эммануил Григорьевичой намдууханаар олохон юумэ ойлгуулхые* оролдожо эхилһэнииньшье шэхэндэ зөөлэхэнөөр дуулдажа, сээжэ соомнай бүхөөр хадуугдашоо бэлэй. Юундэб гэхэдэ, энэ хүнэй гансахан Буряадай гүрэнэй заводской конюшнида хүдэлжэ эхилһээр хэдэн арбаад жэл болоо. Тобшолон хэлэхэдэ, энэ наһаараа адуун һүрэг олошоруулхын түлөө хамаг бүхы шадабари мэргэжэлээ зорюулжа, үнэн зүрхэнһөө оролдожо ябаһан намтартай. Илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэ адууһа моринойүүлтэрые һайжаруулжа, унага олоор абаха талаар өөрынгөө хубитые нилээдгүй оруулһаншье алдартай. Ушарынь, тэрэ гансал эндээ асарагдаһан азарга гүүнүүдээ хараад байдаггүй, харин республикынгаа олонхи ажахынуудта адуун һүрэг олошоруулхын түлөө оролдохо уялгатай ха юм. Энэ хүндэтэй ба харюусалгатай хэрэгээ хүсэлдүүлхын тула үнэхөөрөө оролдодогшье һурагтай. Теэд бүхы

дээрэнь хараад үзэхэдэ, үнгэрһэн хоёр-гурбан жэлэй туршада олзо ехэтэй энэ һалбариия улам хүгжөөхэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри ябуулагдаһан байна. Түбхын түрүүн онсолхо юумэн гэхэдэ, тус асуудалда хаа хаанагүй горитой анхарал хандуулагдадаг болоо. Эсэстэнь мори унаагаймнай тоо хараа байса олошоржо эхилээ. Тиигэжэ зарим түрүү ажахынууд адуун һүрэгһөө олзо абажа захалба. Тодорхойлбол, арбан нэгэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн гурбан жэл соо бүхы адуу морид 5685 толгойгоор, тэрэ тоодо гүүнүүд 2760 толгойгоор олошоруулагдаһан байна. Нёдоһдо түрүүшынхеэ 10065 унаган абтажа тэнжээгдээ гэхэ гү, али урданайхиһаа 687 унаган олоор түлжүүлэгдээ. Хэрбээ 1982 ондо 100 гүүн бүхэнһөө 65 унага абабал, 1983 ондо 66 толгой тэнжээгдээ. Тиихэдэ нёдондо адуунай мяха гүрэндэ худалдаһан колхозууд 113 мянган түхэригэй, совхозууд — 746 мянганай олзо оруулһан байна. Иигээд ерэхэдээ, адуунай мяханай үнэ сэнгэй дээшэлхэдэ, адуу үсхэбэрилхэ һалбариин экономическа үндэһэ һууринь улам бэхижээ, саашадань хүгжөөхэдэ, ашаг үрэ ехэтэй болоо. Адуу моридые олошоруулха хүдэлмэреэ эмхитэйгээр, шадамараар эрхилжэ байһан эрхим адуушад олон ааб даа. Тиигэбэшье, эндэ гүрэнэй заводской конюшниин хүдэлмэрилэгшэдэй габьяа яһала бии. Гол түлэб тэдэнэрэй хүсөөр моридой үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Тус асуудальге саашадань бүри түргэнөөр эрхилхэ арга боломжонууд байгуулагдана. Жэшээнь, мүнөө республика доторнай гүрэнэй заводской конюшнитай, адуу моридой заводтой, мүн үүлтэртэ моридой фермэнүүдтэй үүлтэртэ адуу моридой өөрын бааза байгуулагданхай.

— Эдэ бүгэдын ашаар мүнөө үедэ үүлтэртэ моридой тоо толгой хоёр дахин ургажа, 66 процент хүрэтэр олошороо,— гэжэ госконюшниин директор Я. Х. Левитин тайлбарилна.— Энэ шухалын шухала асуудал ходо хиналта шалгалта доромнай байдаг. Тиимэһээ ажахынууд һайн үүлтэрэй азарга, гүүнүүдые һаадгүй худалдажа абаха аргатай. Үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада 434 азарга худалдагданхай.

Нээрээшье, тус коллективэй хэжэ байгаа ажал ябуулга олон янзын юм. Мүн эндэхи мэргэжэлтэдэй үүсхэлээр түхэрэен жэлэй туршада бэлшээжэ, тарган мяха гаргаша багатайгаар үйлэдбэрилхын тула Буряадай болон Яхадай үүлтэрэй моридые олоор үсхэбэрилхэ хүдэлмэри ябуулагдажа байнхай. Тусхайлбал, мүнөө Баунтын районой Витимэй, Захааминай районой Санагын совхозуудта тус бүридөө гүүнүүдэй тусхай фермэнүүд байгуулагдажа захалба. Нүгөө талаһаа адуу олоор үсхэбэрилжэ, хурден хүлэгүүдэй шадабарие гоё һайханаар харуулха морин спорт дэлгэрүүлхэ тушаа зарим тэды юумэн хэгдэнэ. Энэнь үргэн олониитэ илангаяа залуушуул тэрэниие ехээр һайшаадаг болонхой. Жэрбэгэр гоё бэетэй хатарша хүлэгүүдэй хойно хойноһоо һубарилдан, урилдаанай харгы дээрэ гаража ерэхэдэнь, сэдьхэлээ ханажа баясамаар байдаг. Одоол эндэ моринойжолооe барихадаа бэрхэ байһанаа спортын мастерта кандидат Олег Васильев, Николай Кузнецов, Юрий Байковский, Цырен Галсанов ба бусад харуулжа шададаг. Эдэнэр мүн үхибүүдые мори унажа һургаха асуудалда ехэ анхаралаа табижа байдаг шуу. Тиимэһээ эмниг моридые һургажа, али болохо урилдаанда бэлдэхэ дуратайшуул жэлһээ жэлдэ олоширжо байнхай. Мүнөө мориной спортивна эндэхи һургуулида таби гаран үхибүүд хабаадана.

Иигээд богонёор тобшолходо, адуун һүрэгөө олошоруулхын түлөө саашадаашье олон тоото, холын харата хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ гээшэ тон зүб, угаа һайшаалтай, ехэ дэмбэрэлтэй хэрэг мүн болоно. Энэ талаар дурдаха, баталха, баримталха юумэн олон ааб даа. Эгээл гол уг унгииень дурдабал, манай буряад зон хэр угһаа хойшо хурдан хүлэгүүдээ урилдаанда табижа, найр наадаяа эхилдэг, уянгата аялгынгаа дээжые унажа ябаһан агтадаа зорюулдаг байгаа бшуу. Мүн тиихэдэ сагаан һарын сагаалганда гү, али сэлгээ солгёон зунай һур харбаанай наадаанда морин эрдэнидээ соло дуудажа, зэмсэг тоногыень гоёохо заншал дэлгэрэнхэй байһан лэй. һагсагар шэрүүн һүүл дэлһыень һамнан гүрэжэ, эмээл тохомыень шэмэглэхэ гээшэ мүн лэ өөрын шэнжэтэй, удхатай байгаа. Үшөө тиихэдэ арһаар хяазалагдаһан, мүнгэ түмэрөөр гоёогдоһон хазаар ногто, ташуур минаа, шүдэр түхэл зүһын морин бүхэндэ зүүлгэгдээд, элдэб хонхын жэнгиржэ байхань баһал һайн эзэнэй, эрхим хүлэгэй шэнжэ гэжэ тоологдодог һэн аабза.

Энээн тухай эндэ юундэ дурданабибди гэхэдэ, ардаг моринной ама хазаарлахаар бүтээлые тоотойхон лэ хүн мүнөө үедэ урлажа, дархалжа шадаха бшуу. Моринной һайн тоног зэмсэгэй, шарга, тэргын дүтэлдэдаг тухай хүнүүд, илангаяа адуушад үнинэй гомдодог. Үнэхөөрөө, мори хүллэхэдэ, унахада, хэрэгтэй зэмсэг, эмээл гэхэ мэтые абаха талаар ажахынуудай захил хүсэд дүүргэгдэнэгүй. Тиимэһээ эдэ асуудалнуудта онсо анхарал хандуулха шухала гэжэ һанагдана.

Ив. ОЧОРОН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: манай фотокорреспондент Б. Гадьянов Буряадай Гүрэнэй заводской конюшниһаа хэдэн зурагуудые үшөө апрель һарада буулгаһан юм, тэдэнэй зариманиинь эндэ харуулагдана.

Уласхоорондын шэнжэлгэ

АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ—ҮЕ САГАЙ ЭРИЛ...

Европодо бэе бэедээ этигэл найдабаритай байлга, аюулгүй байдал ба буу зэбсэгүүдые хураан абалга бэхижүүлхэ хэмжээнүүдэй талаар конференци Стокгольмдо хүдэлмэреэ эхилбэ. Уласхоорондын энэ хуралдаанда Европын 33 гүрэн, тэрэшэлэн США ба Канада хабаадана. Тэдэнэй урда зүришэлдөөтэ байдалһаа арсажа, амгалан ёһоной харилсаа холбооной политикада орохо ябадал туйлаха гэһэн шухала зорилго табигдана.

Советскэ Союз ба социалис бусад оронууд Стокгольмдо имагтал тиимэ хараа шэглэлтэй ябуулгануудые хэжэ байна. Конференциин хүдэлмэриин һэргээгдэһэнэй түрүүшын үдэр совет делегаци Европодо бэе бэедээ этигэл найдабаритай байлга ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэмжээнүүд тухай дурадхал оруулаа. Ядерна оронуудай хоорондохи харилсаануудай тусхай ёһо гуримуудта абтанхай байхын тулада, ядерна дайнай аюулые зайсуулха гээшын тэдэнэй гадаадын политикын гол шухала уг зорилго байхын тулада КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. Черненкын хэһэн эдэбхи үүсхэл тэрэ тон шухала документ дотор тодорхойгоор харуулагдана.

Советскэ Союзай хээд байһандал адляар ядерна зэбсэг түрүүлэн хэрэглэхэгүй гэһэн уялга ядерна гүрэнүүдэй бэе дээрээ даажа абаа гээшэ һаа, дэлхэй дээрэ эб найрамдалые бэхижүүлгэдэ айхабтар шухала туһа нэмэри болохо байгаа. Гэбэшье Рейганэй захиргаан ба НАТО-гай талаар тэрэнэй союзнигууд Стокгольмдо тэрэ эдэбхи үүсхэлыень дэмжэхэһээ үсэд нэтэрүүгээр арсана. Советскэ Союзай эб найрамдалта тон шухала энэ ябуулгынь удха шанарые багадхахын тулада бүхы юумэн тэдэнэй зүгһөө хэгдэжэ байна. Тиигэхэ зуураа тэдэнэр ядерна зэбсэг түрүүлэн хэрэглэхэ ябадалһаа арсалга «хүсэд хэгдэһэн хэрэг бэшэ» гэжэ батадхахые оролдоно. Хамаг юумые гансахан энэ зэбсэгтэй холбожо болохогүй гэнэ.

Советскэ Союз ба социалис... нууд өөһэдынгөө бодото ябуу... США-гай урдаа баридаг эдэ... нууд» нэгэшье мүнгэнэй нэмэр... гэжэ нэгэтэ бэшэ элирхэйлэ... гээшэ. Варшавска Договорто ор... нууд бэе бэедээ эсэргүүгээр с... хэрэглэхэгүй ба эб найрамдал... нуудые дэмжэхэ тухай догово... майн 7-до НАТО-гай гэшүүд... дурадхахадаа США-гай «шалт... хүндэгүй байһаниие үшөө дахи... һэн. Энэл үүсхэлээ улам саашан... Советскэ Союз Стокгольмдо ... тодорхой дурадхал оруулба. ... тушааб гэхэдэ, сэрэгэй бүлэглэ... гү, али үгы гү гэжэ харалтагүй... гольмын конференцидэ хабаа... рэнүүдэй барандаа тодорхой ... бэе дээрээ даажа абахыень ду...

Сэрэгэй гаргашануудай ех... байһан ушарһаа буу зэбсэг... ехээр гаргаган, арадуудай б... далай улам хүшэр хүндэ боло... ушарые хараада абан, Варшав... ворто ородог гүрэнүүд 1984 он... 5-да сэрэгэй гаргашануудые ех... гүй ба хороохо тухай дура... НАТО-гай гэшүүн-оронуудта ха... ха юм. Стокгольмын конфере... лөөлэгшэеэ эльгээһэн бүхы гү... хэрэгтэ хабаадаха аргатай.

Гүрэнүүдэй хоорондо бэе б... хэгүй ябадалые дабан гарахын... роподохи химическэ зэбсэгүүд... талаар оролдолго эгээл ехээр... рэгтэй. Варшавска Договорто ... рэнүүдэй 1984 оной январиин ... радхалнууд дотор хараалагдаһ... энэ асуудал мүнөө Стокгольм... рэлдөөнэй стол дээрэ табигд...

Советскэ Союзай, социалис ... нуудай бүтэмжэтэй һайн ду... хадаа Стокгольмдо зарлагдаһа... ренциин урдан табигдаһан ... нуудые бэелүүлгэдэнь яһала ... һуури боложо үгэнэ.

ТҮБЭЙ АМЕРИКЫН ТҮБЭГ ЕХЭТЭ А...

Нёдондо жэлэй хоёрдохи хахадта, мүн энэ жэлэй эхиндэ Гондураста үнгэргэгдэһэн американ «Биг пайн-2» гэһэн маневрой дүүрэжэ үшөө үрдеэдүй байтар Пентагон Түбэй Америкын райондо «Оушн венчер-84», «Гренадеро-1» ба «Кинг гард» гэһэн шэнэ маневонуудые эмхидхэбэ. Эдэ бүгэдэндэ дүн хамта американ 34 мянгаһаа дээшэ солдат хабаадана. Игэжэ харата зорилгоор десантнуудые буулгаха ба зэбсэгтэ интервенциин бусад хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлэтэйгээр газар дээрэ, агаарта ба далай дээрэ таһалгарьягүй үнгэргэгдэжэ байһан маневрнууд энэ райондохи политическэ ушар байдалай бодото баримтанууд болонхой. Бодото дээрэнь абажа харахада, Холбоото Штадууд энэ районие, нэн түрүүн Гондурасые өөһэдынгөө сэрэгэй плацдарм болгонхой. Түбэй Америкэдэ бээ даанхай гүрэнүүд болон национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дарахаар хэзээдэ бэлэн хүсэн Вашингтондо яаха аргагүй хэрэгтэй болонхой.

Американ монополинуудай хүсэлэлые энэ районой оронуудта баадхажа, тэдэниие Пентагоной сэрэгэй-стратегическэ плацдарм болохо хэрэгтэ США-гай политика сэб сэхэ зорюулагданхай гээшэ. Түбэй Америкын арадуудай хуби заяае дуран сеогоо шиидхэхэ «онсо эрхэ» Вашингтон өөртөө олгонхой. Энэ ушар бүхы дэлхэй дээрэ бүгэдэ ниитээр зэбүүрхэн буруушаагдаһан США-гай Гренадые эзэмдэлгын жэшээ дээрэ эли тодоор харагдана. Мүн Никарагуада американ сэрэгэй интервенци сөг үргэлжын аюул тохёолдуулна.

Дэлхэйн бүмбэрсэгэй баруун хахадта американ империализмын үүдхэһэн уласхоорондын шахардуу шанга байдалай аюулта ушаралые бүхы дэлхэйн арадууд усадхахые хүсэнэ. Түбэй Америкын арадуудай үнэн зүб хэрэгтэй уласхоорондын олониитын һаналаа нэгэдэлгэ... нүүд дээрэ улам үргэдэнэ. Н... һаналаа нэгэдэлгын ба Түбэй... эб найрамдалай түлөө майн 3... лотор Лиссабондо үнгэргэгдэһэ... рондын конференци дээрэ Н... ба тус регионой бусад оронуу... гээр Вашингтоной соносхолгү... байһан гэмтэ дайн эрид шүүм... даа. Никарагуагай портнуудта... талаар Холбоото Штадуудай б... ной харата аашые Лиссабонд... дэһэн конференцидэ хабаадаг... гаяа ехээр зэбүүрхэн буруушаа... нэр США-гай Гренадые эзэмд... эсэргүүгээр мүнөө болотор... байһан американ блокадые ... байһанаа мэдүүлээ.

Латиин Америкын бэрхэш... далнуудаар Социалис интерна... митедэй майн 9-дэ үнгэргэгд... дээрэ социалис 30 партиин... тусхай деклараци баталан а... доторнь Никарагуагай порт... табилгаар ЦРУ-гай гэмтэ я... хараал шэнгэтэр хэлэгдээ. ... комитет Сомосой бандидууда... байһанайнь түлөө, Никараг... тельствын гүйлтаар хэрэгһ... уласхоорондын сүүдэй эрхэ... мэдэрхэһээ арсаһан Вашингтон... буруушааһан байна. Эзэмдэг... Гренадые милитаризацилга, ... дотоодын хэрэгүүдтэ США-гай... салга Латиин Америкын арад... аюул тохёолдуулна гээд декл... торнь тэмдэглэгдэнэ. Гренада... раһаа американ сэрэгүүдые ... гаргаха эрилтэ деклараци доторн... Түбэй Америкэдэ амгалан бай... талаар «Контадорско бүлэгэй... оролдолгонууд һайшаагдана.

АЖАЛША АНГЛИ ТЭМСЭН...

Англиин шахтернуудай забастовко гурбадахи һараяа үргэлжэлһөөр. Хүдэлмэри хэжэ хоолойгоо тэжээхэ арга боломжоёо аршалхын тулада тэдэнэр Тэтчерэй правительствын урдаһаа тэмсэлдэ бодонхой. Консерваторнуудай правительство тэдэнэй ажалыень буляажа байна. «Арьбалалта» хэхэ зорилгоор 20 шахта хааха гэжэ шиидээ, тиихэдэнь аяар 20 мянган хүдэлмэришэд газаа хаягдаха болоно.

Забастовко дарахын тулада полициин хэдэн мянган отряд татагданхай, теэд забастовщигууд тэмсэлээ огто зогсооногүй. Тэдэнэй баатаршалгань бүгэдэ ниитээр һайшаан дэмжэгдэнэ. Шахтернуудай забастовкые дараха гэһэн Тэтчерэй, министрнүүдэй һэдэлгэнүүдтэ ажалша Англи һаналаа нэгэдэлгээр харюусана. «Мүнөөдэр бидэнэр барандаа шахтернуудбди» гэһэн уряа бүхы орон доторнь таранхай.

Майн эхеэр гурбан округто үнгэргэгдэһэн парламентын ба нютагай засагай органуудай нэмэлтэ һунгалтын үедэ засагай хүтэлбэридэ байһан консерваторнуудай партида шангахан сохилто хэгдэһэн байха юм. Консерваторнуудай кандидадуудта дуугаа үгэгшэдэй тоо ехээр үсөөрөө. Тиигэжэ тэдэнэр аяар 14 томо городой, тэрэ тоодо политическэ талаар ехэ түбүүд болохо Бирмингем, Эдинбург ба Саутгемптон гэхэ мэтэ городуудай муниципалитедүүдтэ хүтэлбэреэ а... гайнь хүтэлбэри лейборис пар... лэгшэдэй гарта ороо. «Гарди... тоолон тодорхойлһоной ёһоор... галтын үедэ 180 муниципалите... ваторнууд аяар 235 һуурияа...

Һунгалтын дүнгүүд, консер... арад зондо харша политикад... торнь этигэхэеэ болиһон ушар... нуудай баатар тэмсэл, тэрэзэ... Англиин һаналаа нэгэдэлгэ ... лай һанаашалгануудые буруут... рюулбэ. Ушарынь гэхэдэ, э... кризисэй үедэ ажалшад үлэн... далтай, хүдэлмэришэдые ажал... гаргаха ябадалтай, социальна... жын гаргашануудые хороолго... союзуудай эрхэнүүдые хиз... буу зэбсэгүүдые ехээр бүтээж... эбсэхэ гэжэ ээзд-баяшуул һана... Засагай хүтэлбэри баригшад... эсэргүү хараа шугамые э... эрид шууд буруушаажа, хэһэ... хэлгэ мүрдэлгын хэды хэгдэжэ... һаань, дарлан мүлжэхэ ба ... системын урдаһаа эрид шанга... жагсаал табижа байһыень Бри... нууд дээрэ боложо байһан ү... эли тодоор гэршэлэн харуул...

Г. И...

Спорт

ҺУРАГШАДАЙ ҺОРИЛДООН

Һурагшадай бүхэроссиин XVII спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөндэ бэлдэхэ түсэбөөй ёоор, Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын суглуулагдамал команда фашис Германиие бута сохижо түйлаһан Агууехэ Илалтын 39 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Кузбассай нииислэл—Кемеровэ хотодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадаба. Россиин болон Казахстанай 14 хотын 320 эдир барилдаашад энэ мүрысөөндэ хабаадажа, мэргэжэл шадабари, арга дүрэеэ дээшэлүүлһэн байна.

Манай командын 10 барилдаашад бултадаа эдэбхитэй һайнаар мүрысэжэ, эрхим зургаанай тоодо оробо.

Улаан-Үдын нэгэдэхи интернат-һургуулиин 9-дэхи класай һурагша С. Хамагаев, 46-дахи һургуулиин һурагша О. Сычев эгээл һайн һорилго бэлэдхэлтэй байжа, илалта түйлаба.

Найман уулзалгада шүүгээд, Санжа Хамагаев түгэсхэлэй мүрысөөндэ Белово хотын Н. Менкинтэй барилдаа һэн Шандааһа шангатай. Һайн арга дүрэтэй Менкин эхинһээ эршэмтэйгээр барилдаа. Тэрэ доогуур шурган ороходоо, илангаяа бэрхэ юм. Ушар иимэһээ Хамагаев арай-шамай хамгаалалта хэдэг байгаа. Партертэ барилдахадаа, Санжа хүсэ шадалаараа булигдадаг байба.

Хоёрдохи шатада Хамагаев эдэбхитэйгээр добтолжо, нүгөөдынгөө гар доогуур шургажа ороод, нюргалдуулан унагааба. Тиигэжэ мүрысөөнэй дүүрэтэр оройдоол табан секундын үлөөд байхада, илажа гараа.

Алас-Дурна зүгэй зонын чемпион Олег Сычевтой тэнсэхэ хүн олдобогүй.

Нэгэдэхи интернат-һургуулиин һурагша А. Батуев түгэсхэлэй мүрысөөндэ Осинники хотын П. Торбоновто шүүгдэжэ, хоёрдохи һуури эзэлбэ. Тэрэ бар хүсөөр һулашаг байна.

Манай командаһаа Ч. Цыремпилов, И. Красивых, А. Елбаскин гэгшэд бронзо медальнуудаар шагнагдаа. Залуу тренернүүд В. Ивахинов, Б. Санжиканов эдир барилдаашадые энэ мүрысөөндэ һурган һорибо

В. СЫДЕЕВ,
тренер.

НАЙДАЛ

Залуушуулай дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар «Олимпиин этигэл найдал» гэһэн мүрысөөн Ленинград хотодо үнгэргэгдэбэ.

Улаан-Үдын 3-дахи техническэ училищиин һурагша, спортын мастер Доржо Халтанов («Динамо») энэ ехэ наадаанда хабаадаба. Тиихэдээ тэрэ залуушуулай дундаһаа СССР-эй чемпион Ш. Магомаевта (Дагестан) диилдэжэ, бронзо медаляар шагнагдаа.

Залуушуулай дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар Европын чемпионадта хабаадаха зорилготойгоор мүнөө тэрэ Н. Ивановтой хамта һуралсал-һорилго хэжэ байна.

В. БУДАЕВ.

ГЕРОЙН ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Советскэ Союзай Герой, гвардиин полковник В. Б. Борсоевой дурасхаалда зорюулагдаһан 20 километрэй заншалта урилдаан майн 9-дэ үнгэргэгдэбэ.

Соведүүдэй талмай дээрэ хүн зон олон. Баярай аялга хүгжэм һур жабхалантайгаар холо саагуур соностоно. Элдэб үнгэтэй спортын тугууд һэбшээ һалхинда налбан намилзана.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеранууд: 1952 ондо Хельсинкидэ болоһон XV Олимпиин наадануудта хабаадагша, СССР-эй спортын хүндэтэ мастер Н. Н. Николаев, түмэр замай транспортын «Локомотив» бүлгэмэй урилдаагаар ба ябагаар ябалгаар һайн дүранай клубые хүтэлбэрилэгшэ М. И. Стопа гэгшэд үгэ хэлэжэ, суглараагшадые, спортсменүүдые Илалтын 39 жэлэй ойн һайндэрөөр халуунаар амаршалаад, ажалдаа, һуралсалдаа, спортдо бүри ехэ амжалта түйлахыень тэдэнэртэ хүсэбэ.

Старт үгтэжэ, спортын зургаан бүлгэмэй ба клубай дүшөөд урилдаашан замдаа гараба. Урдань 20 километр. Түрүүшын 5 километрые манай республикын бэрхэ урилдаашад В. Дарбаков, В. Сальников, В. Дульянинов, В. Трунев болон бусад бүлэгөөрөө гаталжа, 15 минута 50 секунда саг харуулһан байгаа.

Годиродхын һүүлээр В. Трунев, С. Чаповской, В. Дарбаков гэгшэд бэшэнһээ таһарба. Тиихэдэнь лэ элэнэй хэн нэгэн урилдаанда илажа гараха гэжэ ойлгохоор болоо һэн. Түрүүлжэ ябагшад 15 километрые 48.20 минута соо гаталаа.

Саашадаа ЛВРЗ-гэй спортклубай хүүгэдэй спортын һургуулиин тренер, спортын мастер Виктор Трунев эршэеэ һуларуулангүй, хурдан сүлхэ байжа, түрүүлэн фиништэ ерээд, суглараагшадай зүгһөө альга ташалгаар угтагдаа. Хорин дүрбэдэхеэ үнгэргэгдэһэн заншалта урилдаанда тэрэ 1 час 04.4 минута саг харуулжа, илалта түйлаһан байха юм.

Гусиноозерск хотын 3-дахи ГПТУ-гай үйлэдбэриин һуралсалай мастер Сергей Чаповской тэрээнһээ 1.16 минутаар гартажа, хоёрдохи һуури эзэлээ. «Трудовые резервы» бүлгэмэй түлөөлэгшэд В. Сальников, В. Коробейников гэгшэд удаадахи һууринуудта гараба. Гусиноозерск хотын хүүгэдэй спортын һургуулиин тренер спортын мастер Валерий Дарбаков («Урожай») табадахи һуури эзэлһэн байна.

Спортын ветерануудай дундаһаа спортын мастер Андрей Бурлаков («Спартак») арбан километрые 35.25 минута соо гаталжа, илалта туйлаа. ЛВРЗ-гэй якорна цехэй хүдэлмэришэн В. Балмаев, энэ спортклубай түлөөлэгшэ Н. Андреев гэгшэд шангай һууринуудта гараһан байха юм. 61 наһатай Михаил Иосифович Стопа тусхай шанда хүртэбэ.

Эдиршүүлэй, залуушуулай дундаһаа Буряадай хүдөө ажахын институдай студент Б. Сандипов, ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн В. Мардаев гэгшэд эрхимлээ.

«Трудовые резервы» бүлгэмэй урилдаашад командаараа илаба. «Урожай» бүлгэмэй болон ЛВРЗ-гэй спортклубай хүнгэн атледууд удаадахи һууринуудта гараһан байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хани харилсаанай Агууехэ хэлсээн»—түрүү бэшэг. «Тоололгонууд ба алдуунууд»—Н. Дегтяревой статья. «Эршэнь шангадана»—О. Ешеевэй статья. «Колхозой поли дээрэ хабар ерээ»—Ц. Цыренжаповай фото-мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Нюуса гү, үгы даа, шадабари»—Р. Гаязовай статья. Редакциин почтоһоо. «Шагнаха, туһалха, ойлгожо абаха»—бэшэгүүдэй шэнжэлэл. Совет орон дотор.

Гурбадахи хуудаһанда. «Психолог байхада ямар шухалаб даа» — Н. Филимоновагай хөөрэлдөөн. Уласхоорондын мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Хэн, хаана ошожо һураха6?» — соносхолнууд, «Правда Бурятии» газетын мэдээсэлэй таһаг.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 —Мультфильмнүүд. 10.25 — «Порожний рейс» — уран һайханай фильм. 11.55—Концерт. 12.20 — Шэнэ һонин. (12.25 хүрэтэр). 15.15—Шэнэ һонин. 15.30—Баримтата фильмүүд. 16.25—«Мэдэхэ, шадаха бай». 17.40—«Купалинка». Фильм-концерт. 17.40—«Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай». 18.10—«Поэзи». С. Городецкий.

Улаан-Үдэ. 19.10—«Байгал» — нютагуудай һонин. 19.20 — «Саян». Хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 20.20—«Манай партийна хэрэгүүд».

Москва. 20.50 — «Государственная граница»—уран һайханай фильм. (1-дэхи фильм). 22.00—«Время». 22.35—Баримтата фильм. 23.30—Р. Рубинштейн. «Фераморс» опероһоо баледэй хүгжэм. 23.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — «Эртэ урдын Кампучиин һэргэн хүгжэлтэ». 00.30 — Футболоор уласхоорондын уулзалга. Финляндиин ба СССР-эй суглуулагдамал командануд. Финляндиһаа дамжуулагдаха.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Кострома соогуур аяншалга». 9.35, 10.35—Физикэ. 10-дахи класс. 10.05, 14.50—Француз хэлэн. 11.05—Уран зохёолой дамжуулга. 11.45, 12.05—Ботаника. 5-дахи класс. 13.25—Түүхэ. 4-дэхи класс. 13.55—«Багшада —хүгжэмэй хэшээл». 15.20—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 15.50 — «В. Маяковский — уран зурааша». 16.35 —РСФСР-эй духовой оркестрэй концерт... һонин.

Улаан-Үдэ. ... дүй дүршэл ту... сэп.

Москва. 20... шалгын адрес...

Улаан-Үдэ. ... холнууд.

Москва. 21.00 ... нойрсогты. ... — Киноконцерт... мя». 22.35—«... һайханай фильм...

Редакторай ...
И. Р. Д...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50-96, приемная—2-54-54 зам редактора—2-68-08 зам редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни 2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие —2-35-95 отдел объявлений —2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина, 35. Н-02449. Заказ № 112 Индекс 0...